

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șlr petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Cuvântul de deschidere

al Inalt Prea Sfinției Sale, Mitropolitul Ioan Mețianu.

În câteva numere din anul acesta al „Foi Poporului“ am publicat partea privitoare la parohii din Statutul organic al bisericii române gr.-or. din Transilvania și Ungaria. Și numai din cât am publicat au putut să vadă cetitorii noștri cu judecată, ce însemnătate uriașă are acest Statut*) nu numai pentru viața noastră bisericească și școlară, dar și pentru cea politică. Soartea bisericii și a școlii e pusă în mâna poporului și atârână dela priceperea lui și dela dragostea lui de tot ce poate fi pentru înaintarea mai ales culturală a neamului, ca aceasta să se și facă într'adevăr. Dar nemuritorul bărbat al națiunii române nu s'a gândit numai la parohie, când e vorba ca poporul să ia parte la tot ce privește viața lui culturală, ci l-au făcut părtaș și la supravegherea mersului vieții culturale, care se face, conform Statutului, prin *sinoadele diecezane*, când e vorba de dieceze,**) și prin *congresul național-bisericesc*, când e vorba de mitropolia întreagă a tuturor Românilor gr.-or. din Transilvania și Ungaria. Dar nu numai pentru supraveghere sunt deputații sinodali și congresuali aleși de popor, ci ei au totodată să caute și cele mai bune mijloace pentru înaintare, care trebuie să pornească după aceleași hotărâri în întreaga mitropolie. Unitatea aceasta e de cea mai mare însemnătate, căci ea constituie unitatea națională a mai bine de jumătate din națiunea română locuitoare în Transilvania și Ungaria.***)

Săptămâna trecută și-a ținut congresul național-bisericesc ședințele în Sibiu. Despre cele hotărâte acolo raportăm la alt loc al foi noastre. Aici ne ținem de datoria să dăm câteva părți din *cuvântul de deschidere* al Inalt Prea Sfinției Sale, mitropolitului Ioan Mețianu. Folosindu-se de dreptul, ce i-l dă poziția înaltă (e principele bisericii noastre!) și experiența unei vieți îndelungate petrecute în slujba neamului, Inaltul Păstor nu dă numai sfaturi cu privire la viața noastră religioasă și culturală, ci ne și muștră cu durerea

*) El a fost sancționat (întărit) de Împăratul, are deci aceeași valoare ca și orice altă lege votată de dietă și casa magnaților.

***) Avem următoarele dieceze gr. or.: arhidieceza Sibiului (Transilvania), dieceza Caransebeșului, dieceza Aradului și vicariatul Orășii-mari.

****) Unitatea națională a tuturor Românilor, gr. or. și gr. cat. o formează *partidul național român*, unicul partid adevărat românesc. Românii, cari nu suut în acest partid sunt vânđuți dujmanului.

și iubirea părintelui, pe care-l au greșelile fiilor săi. Dar să vorbească singur!

„Dacă biserica noastră străbună și în cele mai grele împrejurări, când ea însași eră prigonită și subjugată, aveă acea putere magică de-a adăposti și a întări pe fericiții noștri părinți împotriva valurilor cutropitoare, cauza a fost, că acei fericiți părinți țineau cu toată tăria la ea, se grupau cu mare însuflețire în jurul ei, o cercetau cu mare dragoste și evlavie, intelectuali (domni) și popor, stăpâni și servitori, bogați și săraci deopotrivă, alipindu-se de ea cu atâta pietate (evlavie), încât nici cele mai crâncene prigoniri nu-i puteau înstrăina. De aceea nici nu s'au pierdut decât ceice s'au înstrăinat de ea.*)

„Câtă deosebire între atunci și acum! Atunci prigoniri crâncene asupra bisericii și asupra credincioșilor ei, astăzi libertate și autonomie, atunci alipire strânsă de biserică, astăzi indiferențism și supărare în multe părți, atunci cercetare regulată a bisericii și împărtășirea cu sfintele taine din partea tuturor membrilor ei, astăzi o întrelăsare păcătoasă, care slăbește simțul religios și prin aceasta însași biserica străbună.

„De vom cerceta, pentru ce stăruiesc atât de mult și cele mai culte națiuni și popoară la cultivarea simțului religios, vom afla, că s'au convins și acelea, că *fără religie nu e nici cultură, nici progres adevărat, iar fără de acestea nu e nici bine, nici fericire*. S'au convins acele popoară și națiuni culte despre adevărul cuvintelor înțeleptului Solomon, că „înțelepciunea sau cultura religioasă este mai scumpă decât vistiriile aurului și argintului, căci în dreapta ei ține lungirea zilelor vieții, iar în stânga ei bogăție și mărire“; s'au convins și acele popoară culte, că numai cultura religioasă poate feri pe fiecare om, familii și societăți.

„Pentru că însă lacrimile noastre să aibă cât mai bun rezultat, este neapărat de lipsă, ca alături cu îngrijirea de soartea bisericii să *îngrijim și de soartea școlilor noastre confesionale*, stăruind a le desvoltă, a le întări și a le asigura existența, fiind și ele chemate a ajuta biserica la împlinirea înaltei ei chemări culturale. Astfel ni se impune deci și cea mare datorie de-a stăruia, ca o parte din lucrările noastre concentrate până acum asupra bisericii pe viitor să o întorcem și asupra școlilor noastre confesionale.

*) În timpurile mai vechi nemeșimea română (Chendi, Chendefi, Chemeni, Betlen, Dragfi, Nopcea, Ciato, Mailat, ș. a.), în timpul mai nou burueni parazitare, lacome după oasele aruncate de dujmanii noștri (câte un jandarm, boactăr, ici colea și câte un alt slujbaș) Red.

„Ni se impune deastădată să cheltuim mai puțin pentru biserică, pentru că cu atât mai mult să putem jertfi pentru școale și mai ales pentru școalele primare, atât de trebuincioase pentru popor, căci numai așa va putea crește și tineretul nostru în spirit creștinesc, religios, național și patriotic, ca să devie folositor bisericii, neamului și patriei.

„Deși la aceasta încă se cer mari jertfe, mai ales dela noi intelectuali și fruntașii poporului, dar dacă vom considera, că în timpul de acum școala este chestiune de viață pentru poporul nostru; și dacă vom mai considera, că acel popor ne susține pe noi Arhieriei săi, pe câteva mii de preoți și învățători, intelectuali (alți cărturari cu școală mai multă — advocați, medici ș. a.), comercianți, meseriași și alții asemenea, pe cari în viitor numai cu ajutorul învățaturii ne-ar mai putea susține, atunci vom înțelege, că și cea mai mare jertfă ce am pune pentru școală, este prea mică. Căci în ce măsură vom jertfi, în aceea se va lumina și poporul și apoi tot în acea măsură s'ar putea susține și pe sine și pe noi“.

Pentru școala românească! Suntem fericiți să putem vesti de nou frumoasa pildă de jertfire pentru școala națională românească. După comunele Covasna și Șirnea vin comunele Zăbala (comit. Treiscaunelor) și Ruja (comit. Târnavei-mari). Comuna Zăbala are abia 364 suflete, gata însă să jertfească mai bine totul, decât să ajungă de răsul lumii ca unele comune locuite de Români slabi cu conducători și mai slabi, cari și-au pierdut școala românească. Poporul din Zăbala s'a învoit într'un glas să contribuie pentru clădirea unei școale nouă în modul următor: 43 capi de familie câte 100 cor., 27 câte 50 cor., 12 câte 25 cor., iar cele opt familii din filia Pava dau 5 câte 100 cor., 2 câte 50 cor. una 25 cor. În fruntea tuturor acestor bravi Români e învățătorul Mihail Petru, care a scris 200 cor.

Comuna Ruja, în care Sașii au puterea, are numai 500 suflete de Român. Și aici 75 capi de familie au scris câte 85 cor., 50 capi câte 20 cor., iar câteva familii mai sărace cu sume mai mici.

Nemernici ceice se mai plâng, că din cauza sărăciei nu-și pot susține școala lor românească! Pilda bună ni-o dau Românii din Covasna și Șirnea, Zăbala și Ruja.

O nouă fărădelege. După tărăgăneală de patru ani și după multe stăruințe din partea dlui deputat Dr. Șt. C. Pop, ministrul de interne a aprobat statutele „Reuniunii femeilor române“ din Șiria și

jur (Ungaria), dar nu în textul lor cel românesc, ci traducerea maghiară, care a fost alăturată numai din cauza prostiei și a nedreptății celor din minister, cari cred, că națiunea română trebuie să le învețe limba și nu ei pe a noastră.

O nouă condamnare. Părintele Lucaciu a fost condamnat la o amendă de 50 cor., pentru că la adunarea din Odoreu, unde s'a protestat împotriva răpirii Românilor pentru episcopia păgână, ar fi zis cătră un jandarm: Mai domol, ori ai turbat? Jandarmul se repezise adecă asupra poporului, care protestă în contra pretorului nebun, pentru că acesta avusese îndrăzneala să ceară dela Români să vorbească ungurește.

Oprirea unei adunări populare sârbești. Sârbii au vrut să țină o mare adunare populară la Chichinda-mare pentru a protestă împotriva răpirii autonomiei bisericești sârbești. Căpitanul de poliție a oprit însă ținerea adunării.

Banii pentru armată au fost votați după multe stăruințe și de delegațiunea ungară. Jupânii delegați maghiari nu s'au împotrivit cererii ministrului de războiu Auffenberg pentru că i-ar fi durut de pungile noastre, din cari ies toate cheltuielile. Nu, Doamne păzește! Ei nu voiau să voteze sumele cerute, fiind mâniași, că Auffenberg nu le face pe voie: să facă din toate cătanele împărătești — honvezi.

Lukaci a trebuit să le făgăduiască, că va lucra pentru demisionarea ministrului nostru de războiu. De fapt haita jidano-maghiară din Pesta a și început să-și verse balele otrăvite împotriva vrednicului general.

Spre trialism. Intre Slavii de mează e de mult o mișcare pentru spargerea dualismului și înființarea trialismului. E vorba adecă să se rupă sistemul, ca monarhia noastră să fie împărțită în două părți (Austria și Ungaria) și să se facă o a treia parte, în care să fie cuprinse țările locuite în monarhia noastră de Slavii de mează: Croații, Sârbii și Slovenii (ar fi Croația și Slavonia, Bosnia și Herțegovina, Dalmația, țările austriace de lângă Marea-Adriatică și o parte din Carintia și Stiria). În Viena s'a ținut nu de mult o conferență, în care s'a întemeiat partidul cel nou al Slavilor de mează.

Congresul național bisericesc din Sibiu.

Dintre chestiunile desbătute în ședințele Congresului național-bisericesc din Sibiu, cele mai însemnate pentru existența noastră națională sunt chestiunea bisericească și cea școlară.

Biserica noastră a avut în timpurile mai vechi averi frumoase, cari se compuneau mai ales din moșii. Cine chiar și dintre țărani nostri nu știe, că și acum prin Țara Oltului, a Hațegului, apoi și prin alte părți ale Ardealului sunt părți de hotar, cari poartă numele de mânăstire. Toate moșiile acestea ni-au fost furate mai ales de principii catolici și calvini ai Ardealului, parte din ele fiind date așa numiților nobili (nemeși, o nobilime de câni), parte devenind moșii ale statului. După ștergerea iobăgiei și introducerea constituției, guvernele din Pesta, ca să înșele ochii lumii, au dat și bisericești gr.-or. din Transilvania și Ungaria un ajutor neînsemnat. Minis-

trul de culte Zici a hotărât acum, ca ajutorul acesta să nu-l mai dea mitropoliei, pentru că ea să-l întrebuințeze așa cum cer interesele bisericești, ci să-l împartă el, străinul și dușmanul bisericești și națiunii noastre, cum va vrea. Se'nțelege, că el îl va întrebuința mai ales să cumpere cu banii aceia deveniți arginții lui Iuda pe acei ticăloși, cari vor să-și vândă sufletele străinilor. Consistorul mitropolitan a protestat împotriva acestei nouă lovituri, iar congresul a hotărât, ca o deputațiune compusă din arhieriei nostri și încă câțiva fruntași să protesteze de nou contra acestei măsurii nelegiuite a ministrului Zici.

În ce privește îmbunătățirea dotațiunii (plății) preoților, congresul socotește bune măsurile luate de consistorul mitropolitan și-l invită să lucreze și mai departe cu stăruință, intervenind la guvern, ca să îmbunătățească starea preoților nostri, după cum va îmbunătăți-o pe a celor catolici, luterani și calvini. Consistorul să se mai îngrijască și de înființarea și sporirea fondurilor bisericești, îndemnând și la clădirea de case parohiale, unde va fi trebuință.

O icoană tristă pentru viitorul școalelor noastre ni s'a prezentat prin raportul despre starea școalelor noastre. Legea hingherului Aponi a cosit cu nemiluita printre școalele noastre. Acum trei ani aveam în Transilvania și Ungaria 1571 de școale greco-orientale române, acum mai sunt numai 1369, așa că am pierdut 202 școale. În arhidieceza Sibiului sunt primejdite cu închiderea 120, în dieceza Aradului 82, în a Caransebeșului 12 (în dieceza aceasta sunt multe școale comunale, foste grănițarești), în vicariatul Orăzii 97. Toate școalele acestea sunt în primejdie, fie că nu au clădiri corespunzătoare, fie că oamenii în orbirea lor nu vor să plătească învățătorii.

Congresul îndrumă consistorul mitropolitan să ia toate măsurile pentru clădirea școalelor și plata salariilor legiuite pe sama învățătorilor. Totodată să se îngrijască pentru un număr îndestulitor de învățători cu pregătirea cerută. Să mai îngrijască consistorul, ca la elevii dela școalele străine, unde sunt și elevi de-ai nostri, preoții să-i învețe cât mai temeinic legea noastră. Consistorul mai e îndrumat să ceară schimbarea legii lui Aponi și anume paragrafii barbari, cari fac cu neputință învățământul și creșterea în școalele primare.*)

Despre afacerile mai însemnate, ce s'au mai desbătut în congres, — care s'a închis Dumineca trecută — vom scrie în numărul viitor.

Știri politice din străinătate

Pacea turco-italiană. În sfârșit, războiul, care a ținut mai bine de un an, i s'a pus capăt prin pacea încheiată în Helveția. Ca să nu fie rușinați nici Turcii, în tratatul de pace nu se pomenește nimic despre Libia (cum numesc Italienii Tripolitania și Cirenaica), ci se spune numai, că între cele două țări încetează orice dușmănie și că vor fi prieteni de-acum înainte. Guvernul turcesc publică însă o lege, prin care Tripolitania și Cirenaica se declară autonome, adecă scoase de sub stăpânirea Turciei. Sultanul, care e capul religiei mohamedane (califul) de pe întreg

*) Lucrul acesta trebuie să-l facă și învățătorii în conferențele lor.

pământul, va avea un reprezentant religios în Libia. Guvernul italian încă publică o lege, prin care îi asigură pe mohamedanii din Libia, că le va respecta religia și obiceiurile lor și-i îndeamnă să fie pe pace. Se'nțelege, că Italia rămâne acum stăpână în Tripolitania, cu toată nica în tratatul de pace, nici în cele două legi nu se spune aceasta pe față.

Incheind pacea, Turcia a scăpat de un dușman, așa că-și poate îndreptă toate puterile contra celor patru state, cari au atacat-o.

Războiul. În sfârșit a fost declarat și de celelalte trei state aliate și oștirile dușmane s'au încăerat la graniță și în apropierea graniței. Unele din gazetele cele mari mai cred și acum, că războiul nu va ține mult, oricare ar fi învingătorul, căci vărsarea de sânge e zadarnică, deoarece Puterile mari europene nu vor lăsa pe învingător să smulgă ceva din Țara celui învins. Mai vine apoi și lipsa de bani a statelor, cari se războiesc. Cu toate acestea, starea lucrurilor nu e tocmai limpede, mai ales din cauza Rusiei, unde mulți cer, ca Rusia să ajute statele slave. Aceasta va fi cam greu lucru, deoarece nici Rusia nu prea are bani mulți, apoi guvernul rusesc se mai teme și de o revoluție în Rusia. Nu trebuie uitat, că cu toată Tripla-înțelegere între Rusia, Franța și Anglia, când e vorba de Turcia, Anglia nu vrea să știe de dorințele Rusiei, căci ține cu Turcia, stat mohamedan, având și Anglia aproape o sută de milioane de mohamedani sub stăpânirea ei. Iar mohamedanii aceștia englezi au început să se miște: în India țin adunări, protestează contra Rusiei și a celor care atacă Turcia și strâng bani pentru aceasta. Iar Arabii naționaliști din Egipt cer, ca guvernul egiptean să declare războiu celor care atacă pe Turci. E vorba mai ales de Grecia, căreia i-ar umbla foarte rău, când ar fi atacată și de o armată egipteană, venită de peste Marea-Mediterraneană, așa dară un drum nu tocmai lung.

Ce privește amănuntele de pe câmpul, sau mai bine câmpurile de războiu, e greu de-a alege adevărul din telegramele, ce se trimit din țările, cari se războiesc. Cauza e cenzura, adecă cercetarea tuturor telegramelor de cătră persoane anume însărcinate, cari dau drumul numai telegramelor plăcute lor. Gazetele cele mari din Viena, Berlin, Paris, Londra, New-York, Roma au trimis corespondenți anume în fiecare tabără, cărora le plătesc zeci de mii de coroane. Aceștia au datoria să trimită în fiecare zi telegrame cu știri de pe câmpul de războiu. Vine însă cenzura, care de pildă în Bulgaria oprește pe corespondenți să publice alte știri, decât cele date de comanda militară. (Ea mai oprește știrile, cari ar putea să descurajeze pe soldați și pe civili, oprește știrile despre mișcările trupelor, despre starea lor, despre felul cum sunt hrănite, înarmate, despre numărul morților și răniților, să critice (adecă să-și dea părerea) pe comandanți, să publice știri despre retragerea trupelor din cauză, că au fost bătute, și multe altele. Noroc, că în caz de biruință, biruitorul se grăbește să vestească — uneori mai mult, decât a fost — în lumea întreagă pierderea dușmanului. Nu-i vorba, unii corespondenți tot află mijloace să trimită știri, pe cari le-au ascuns de cenzură. Dacă sunt însă dovediți, trebuie să părăsească câmpul de luptă.

Cenzura aceasta e cauza, de în cele dintâiu zile după declararea războiului telegramele vestiau, că armatele turcești au intrat învingătoare în Bulgaria, Serbia și Muntenegru, iar cele muntenege, bulgare, sârbești și grecești au intrat, tot învingătoare, în Turcia. În cele următoare dăm câteva amănunte cu privire la fiecare stat.

Turcia are trei armate: una contra Bulgariei, a doua contra Serbiei, a treia contra Greciei. La granița Muntenegrului erau numai puține trupe de pază, așa că Muntenegrinilor nu le-a fost greu să pătrundă în Turcia. Acum au pornit și împotriva lor trupe mai numeroase, așa că nu ar fi mirare, dacă Muntenegrinii, nu prea numeroși, ar fi suferit vre-o înfrângere. Zilnic sosesc din Azia mii de soldați turci, cari sunt îndreptați înspre granițe. Banderile de comitații (un fel de haiduci-tâlhari) bulgari, sârbi și greci sunt urmărite fără milă și Turcii au ras de pe fața pământului un sat bulgăresc, în care se adăpostise o bandă de comitații. Guvernul turc nădăjduiește și în ajutorul Angliei. Vestitul general german Goltz, numit și Goltz-Pașa, căci a fost mult timp și în serviciul Turciei, a cărei armată a organizat-o, a lucrat un plan de războiu pentru Turci. Mulți Eghipteni se pregătesc să intre în armata turcească, afară de aceea se strâng bani în Egipt. Dela Berlin au sosit la Constanța câteva lazi cu bani (e vorba de vre-o 60 milioane coroane), depuși mai de mult de fostul sultan Abdul-Hamid la o bancă. Bani aceștia au fost duși pe un vapor românesc la Constantinopol.

Bulgaria. Telegrammele din Bulgaria vestesc, că armata bulgară a trecut în Turcia, unde au cuprins câteva localități din apropierea graniței. Din Constantinopole se vestește, că armata turcă a respins pe Bulgari și a intrat ea în Bulgaria. Afară de aceea câteva vapoare de războiu turcești au bombardat orașul bulgar Varna, port la Marea-Neagră, dela Constanța românească spre meazăzi, pricinuind mari stricăciuni și omorând mulți oameni.

Serbia Armata sârbă înaintează spre orașul Ūskŭb (Scopia). După știri din Constantinopol, ea a fost respinsă, Albanezii au intrat în Serbia, unde ard satele și omoară pe locuitori.

Muntenegru. Trupele muntenege au fost bătute, suferind pierderi mari. Turcii au pătruns în Muntenegru.

Grecia. Armata grecească a năvălit în Turcia și a cuprins orașul Elasona. Până când scriem acestea, n'a dat însă față cu armata turcă, ci numai cu trupe răslețe.

(Știrile cele mai nouă se găsesc la pag. 10).

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul Vișăului (Maramurăș). În despărțământul acesta s'au început prelegerile poporale de toamnă. Cea dintâiu s'a ținut în vechiul sat românesc *Moiseiu*, care a fost pe vremuri al voevodului român Balc. După sfânta liturghie, poporul umple școala, unde părintele *E. Bran* deschide adunarea. *Di Dr. G. Iuga*, avocat, vorbește despre *mișcarea culturală* a Românilor din Maramurăș, arătând îndeosebi, că puținii școlari români, cari mai intră în internatul din Sighet (capitala Maramurășului), nu capătă nici o creștere românească, cu toate că acel internat e susținut din munca țăranilor maramurășeni. Vorbește apoi părintele *I. Tarția* despre trebuința tovărășiilor de tot felul, căci numai acestea ne pot mântui de jefuirea veneticilor.

Din comuna aceasta s'au înscris 40 de membri ajutători și 2 ordinari.

A doua prelegere poporală s'a ținut în *Borșa*, la granița Bucovinei. Locuitorii români din acest sat își au înscrisă vitejia lor și în paginile istoriei, căci la anul 1717 au atacat oștirea tătară, care se întorcea din Ungaria încărcată de prăzi și de robi. Românii, în frunte cu protopopul lor Lupu Șandru, au bătut pe Tătari scăpând din robie peste zece mii de creștini. Starea culturală a satului cu peste șase mii de Români e tristă, căci n'au nici o școală românească. Mijlocul satului e în mâinile Jidanilor, cari i-au adus pe Români la sapă de lemn cu cămătăria și cu rachiul. În *Borșa* s'au ținut tot prelegerile din *Moiseiu*. Și aici s'au înscris vre-o 40 de membri ajutători.

A treia prelegere s'a ținut în *Vișăul-de-sus*. De data aceasta au luat parte numai vre-o 30 de țărani. *Di Dr. A. Sabo*, avocat, a vorbit despre *legile comunale*,

pe cari țăranii nu le cunosc mai de fel, așa că notarii fac ce vreau. În *Vișăul-de-mijloc* s'a ținut tot prelegerea din *Vișăul-de-sus*. În număr foarte mare s'a prezentat poporul la prelegerea din *Vișăul-de-jos*, unde părintele *E. Bran* vorbește despre *lucrarea pământului*, iar părintele *Ioan Bârlea* despre *meserii*. Părintele Bârlea a așezat până acum vre-o 50 de băieți români din Maramurăș la măiestri români din Ardeal și Bănat. Aici s'au înscris vre-o 30 de membri ajutători.

Luptă frumoasă pentru școala românească.

În cele următoare putem da cetitorilor nostri o nouă dovadă, că în orice comună românească, mare sau mică, bogată sau săracă, se poate susține o școală națională, numai conducătorul să fie vrednic și poporul deșteptat din amorțeală, ca să vadă primejdia uriașe, cu care sunt amenințate sufletele noastre de școala străină.

E vorba de comuna *Băișoara* din comitatul Turda-Arieș. Până'n anul 1909 era o școală mai mică, pe care hingherul școlilor naționale, ministrul Zici a închis-o. Poporul sărac și pe atunci nepriceput nu s'a gândit să-și clădească numai decât o școală nouă, mai ales că se iviseră și neînțelegeri cu privire la repartitie. Intr'aceea dușmanii din Turda nu durmiau, și comuna se pomenește cu porunca să înființeze școală comunală, adică o școală ruptă de biserica noastră națională. Pretorul din Iara a venit însuși la Băișoara, ca să închidă școala confesională și să silească pe oameni să înființeze una comunală. Dar cei fărădelege n'au izbutit!

Poporul s'a trezit, mai ales la îndemnul neobositului și vrednicului protopop gr.-cat. al Indolului, părintele Ioan Bucur. Au împrumutat bani dela bancă și au rugat pe arhitectul arhidiecezan din Blaj să le facă planurile. S'au făcut, dar pretorul n'a vrut să îngăduie începerea lucrărilor, până când n'a fost silit, în urma pașilor făcuți de Consistorul din Blaj, de chiar ministrul. Dar el tot nu s'a dat bătut. S'au găsit în Băișoara câțiva Români ticăloși, cari împreună cu Jidanii, stăpânii lor, au cerut școală de stat. Poporul protestează la ministru, care, văzând, că într'adevăr om cum se cade nu e ca să ceară școală de stat,

Cu paloșul.

43

Proveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de
Radu Rosetti.

(Urmare).

Călugărul la rândul lui ascultă în tăcere, uimit.

După oareși-care tăcere, Toma întrebă:

— Dar pruncul ce s'o făcut? Trăiește?

— Trăiește! răspunse călugărul.

— Trăiește! strigă bucuros Toma Alimoș. Unde-i? Cine-i?

— E vrednicul fiu al părintelui său, e voinicul cu care te luptai adineoare când v'am despărțit.

Toma Alimoș rămase ca amețit, apoi, sculându-se în picioare zise, cu glasul răgușit de mânie:

— Un lotru! Fiul lui Toma Alimoș și

a ingerului care se numea Ancuța, un lotru ce iese la drumul mare! Ah! mare caznă mi se cuvenea, dar aceasta, călugăre, este prea mare! Răzbunarea ce ai luat-o pentru răul ce ți l'am putut face întrece orice măsură — și scoțând paloșul îl ridică cu mânie de asupra capului lui Isaia.

Dar acesta nu se mișcă din loc, uitându-se țintă în fața uriașului turbat. Ochii lui Toma întâlnind această privire liniștită și pătrunzătoare, fură supuși ca fermecați de dansa. Mâna lui scăpă paloșul amenințător și el rămase în fața călugărului nemșcat și fără voință.

— Mi-ai sfâșiet inima în bucăți, urmă Isaia cu un glas liniștit, ai zdrobit fericirea tinereții mele, ai învăluit viața mea întreagă în durere și în jale. Aș fi fost în drept să mă răzbun asupra ta și poate că de mi-ar fi fost atunce cu puțință, m'aș fi răzbunat. Dar cum crezi, nenorocitul, că m'aș fi răzbunat asupra copilului Ancuței, cum crezi că aș fi dus pe calea peirei și a necinstei pe fructul eșit dintr'înșă, pe sân-

gele ei? Nu, să nu-ți fie rușine de fiul tău, orice părinte, s'ar putea fâli cu asemenea fecior.

— Un lotru! întrerupse Alimoș cu amărăciune.

— Un oștean! răspunse Isaia cu mândrie. Un oștean viteaz, cu braț de fier, cu minte aleasă și ageră, cu inimă mare, curată, cinstită! Toma Alimoș, fiul tău nu este ce seamănă, el nu este căpitan de haiduci, ci căpitan de oaste!

— Oaste care iese la drumul mare și se luptă pentru dobândă.

— Oaste care luptă pentru aceiași lucrare, pentru care ai jurat și tu să-ți jertfești viața. Nu în folosul lui o pus Păunașul Codrilor vamă pe mărfurile ce intră în țară, ci în folosul Visteriei norodului român! Bani strinși de el și de ai săi se strecoară prin mâinile lui fără ca cea mai mică parte să-i rămâie într'înșele. Ei sunt păstrați de mine spre a alcătui comoara prin ajutorul căreia voi putea duce la sfârșit bun lupta cu asupritorii noștri.

respinge cererea celor slabi. Pretorul, notarul, Jidani și cele câteva slugi ale lor fac din nou cereri. De data aceasta ministrul hotărăște înființarea unei școli de stat. Se înființează școala de stat, notarul cu dela sine putere închide școala confesională. Dar Românii nu se dau. Decât să-și dea copiii la școala străină, mai bucuros și i-au înscris la școlile românești din comunele învecinate. Iar vrednicul preot al Băișoarei, părintele Labo a plecat la Blaj, ca să ceară sfat. Venind înapoi, școala noastră s'a deschis de nou și cu toate opintirile notarului, cu toate amenințările celor dela comitat, bravii Români din Băișoara nu-și vor da odată cu capul copiii la școala străină și făcută cu gândul rău. A început notarul să ia găinile oamenilor, ca formă de pedeapsă. Să le mânânce sănătos, dacă n'are ce mânca, dar Românii nu se vor plecă.

La 29 Sept. n. s'a sfințit școala cea nouă românească, și cu prilejul acesta părintele Văscan și părintele Corcheș au ținut vorbiri însuflețitoare poporului adunat, îndemnându-l să fie și mai departe cu tărie în lupta pentru lege și limbă.

Cinste ție, brav popor din Băișoara!

Procesul

părintelui protopop Dr. Lupaș din Săliște.

— Corespondență particulară a „Foi Pop.“ —

E aproape dat uitării procesul Drului Lupaș, de care a luat notițe „Foaia Poporului“ în Nr. 35. Aceasta notiță va fi deșteptat a bună seamă curiozitatea cetitorilor acestei foi asupra faptei, cum un Dr. Lupaș, să fie târât în fața judecătoriei de un subaltern al său și pedepsit pentru vătămare de onoare.

În curând se vor întruni conferințele învățătoresți și preoțesți, pe cari „vinovatul“ are să le conducă, fiind protopop al tractului Săliște.

Să vedem dară „vinovăția“ părintelui protopop Dr. Lupaș.

În anul 1909 s'a înființat postul II-lea de învățător în comunele învecinate Săcel și Mag, pentru cari s'a votat din partea statului ajutorul anual de câte 900 coroane. La aceste posturi a concurat între alții și dl George Miha, care a și fost ales de poporul din Săcel. Dar fiind alegerea aceasta protestată și nimicită, dl Miha la opt zile

după aceasta a fost ales cu unanimitate învățător în Mag.

Alegerea aceasta a fost întărită și ajutorul de stat plătit, iar în Săcel a fost numită învățătoare substitută contra-candidata Victoria Frățilă.

În Săcel s'a făcut a doua alegere și dl Miha a reușit de nou cu aceiaș majoritate.

Consistorul nici atunci nu a aprobat alegerea pe motivul, că dl Miha e ales și întărit în Mag. Dar alegătorii din Săcel nemulțumiți au apelat la Consistorul metropolitan, care a aprobat alegerea din Săcel.

Miha după un an de zile părăsește Magul, spre părerea de rău a tuturor și se duce la Săcel, comună mai mare și mai la poziție, unde însă nici nu visă ce-l așteaptă.

Învățătorul prim din Săcel, dl Ioan Patachi, deși el invitase pe dl Miha să candideze la aceste posturi, ba a și lucrat în favorul lui laudându-l cătră alegători, — s'a dat mai târziu — nu știu din ce motive — de partea candidatei Victoria Frățilă, care funcționa aci ca învățătoare substitută și pentru a-i asigura alegerea acesteia a pornit o luptă înverșunată contra lui Miha.

Au urmat svârcoliri de tot felul: Proteste, arătări, amenințări, toate înzădar. Miha de doi ani e învățător în Săcel ales și iubit de popor pentru însușirile sale alese. A înființat cor de școlari și de tinerime și a dat producțiuni în Săcel.

Colegul său Patachi în loc să lucreze în buna înțelegere cu el la luminarea tineretului și spre binele și folosul poporului, unelțește și acum pe toate căile să-l delature și să-l nefericească.

Dacă a văzut, că intrigile lui pe la autoritățile noastre bisericești nu au trecere, a început cu arătări pe la organele statului. S'a ținut în cauză mai multe pertractări, dar arătările s'au dovedit neîntemeiate, ba chiar calumnioase.

Crima cea mai mare a lui Miha era, că până a fost învățător în Mag a participat la o prelegere populară în Săcel și acolo a declamat „Graiul neamului“ fiind el un bun declamator, bun teatralist și unul dintre cei mai buni conducători de cor, încolo om modest.

Prin astfel de arătări i-a succes lui Patachi să întărite organele statului în contra lui Miha, cari apoi i-au mai găsit și

cusurul, că nu vrea să propună îndeajuns limba maghiară la elevi, prin urmare ar fi dușman al „ideii“.

Urmarea a fost, că lui Miha și prin urmare și comunei bisericești din Săcel i-s'a oprit ajutorul de stat de 900 cor. și învățătorul Miha a servit doi ani fără a primi acest salariu; iar în vara aceasta comuna bisericească a fost silită prin ordin consistorial a plăti învățătorului Miha salariul din al său. În chipul acesta a primit Miha dela biserică în loc de 1800 cor. 1200 cor. încassate din repartiție prin execuțiune. Iată rezultatul uneltirilor lui Patachi!

Ven. Consistor din Sibiu, indignat de starea tristă a lucrurilor din Săcel, a dat ordin protopopului Dr. Lupaș, ca să-i dea o admoniere lui Patachi.

Protopopul după încheierea examenului din anul acesta, mulțumit fiind de sporul ce l'a dovedit înv. Miha — fiind de față și doi învățători delegați, directorul și doi fruntași a și împlinit mandatul consistorial, dând lui Patachi admonierea cuvenită, între altele spunându-i, că „aceea ce a făcut el este o adevărată „ticăloșie“.

Pentru expresiunea aceasta, șeful tractului a fost dat pe mâna judecătoriei și pedepsit cu 100 coroane amendă și purtarea cheltuelilor, cari se urcă la suma de 200 coroane.

Se'nțelege, că părintele protopop nu s'a înjosit să stea în fața legii cu un om ca Patachi, ci a fost reprezentat prin avocat.

Noi însă cari suntem sub înțeleapta conducere a părintelui protopop, nu putem privi cu nepăsare răzburarea răutăcioasă, pornită contra șefului nostru de un nevrednic coleg.

Tractul Săliștei nu suferă asemenea batjocură fără a acoperi cu dispreț pe acela care a produs atâta scârbă în mijlocul nostru.

Fiindcă amenda părintelui protopop vine dela un coleg al nostru, zicem și noi asemenea corespondentului din „Românul“ Nr. 175 (Două tribunale) că pedeapsa aceasta e a noastră a preoțimeii și învățătorimeii din acest tract și prin urmare noi trebuie să suportăm urmările.

Iar păcătosului să-i aducem osânda meritată și toți cu un glas să-i strigăm: „Afară dintre noi!“ *Un prieten.*

Fața lui Toma Alimoș se înseninase, el privea acuma pe călugăr cu mirare.

— Lotru Mihule! urmă Isaia, dar el face război numai lui Sas și celor vânduți acestuia, puternicilor nedrepti și lacomi, dar este prietenul tuturor celor slabi și asupriți. Auzit-ai oare că acel pe care tu îl numești lotru să fi luat ceva dela sărac sau dela cel bogat și drept, sau ca să se fi făcut vr'odată vinovat de vr'o cruzime?

— Nu, răspuse Alimoș, poporul îl vorbește numai în bine.

— Crezi oare că puțină trudă am avut până ce am înduplecat pe fiul tău să primească însărcinarea ce i-am dat-o? De ai ști cât de nesuferit îi pare gândul de a trece drept lotru în ochii lumii? Numai după ce i-am arătat primirea acestei însărcinări ca fiind o jertfă ce el trebuia numai decât s'o aducă neamului său, în suferință, o primit-o.

— Destul, zise Toma, te cred și te-am înțeles. Acuma pricep îndrăzneala și vitejia arătată de el față de mine, venind sin-

gur să înfrunte atâția dușmani. Ele nu erau datorite setei de pradă, ci izvoeau din simțul care împinge pe orice căpitan de oaste să răzbune fără întârziere moartea sau neizbânda oștenilor lui, să nu lese cu nici un preț ca faima lui de oștean nebăruit să sufere vr'o știrbire.

— Da, răspuse Isaia, ai priceput. Oștean, căpitan de oști, ocărmitor de oameni, ai priceput pe Mihule, căci, în locul lui, ai fi făcut ca și dânsul.

Toma, urmă el după o tăcere, am plătit cu ani de durere și de suferință faptul, că odată mi-ai încrucișat calea. Întâlnirea noastră de atunci o pricinuit moartea ființei dulci și blânde, pe care am iubit-o amândoi. Au trecut de atunci douăzeci și cinci de ani. Dacă amintirea ei jalnică și sfântă, mireasmă depărtată a tinereții noastre, trăește și va trăi totdeauna în inima celui ce se numea odată Pavel Hâncu; dacă sufletul lui o hrănit vreme îndelungată simțiri de ură neîmpăcată pentru tine, astăzi te încredințez că ele nu mai au

ființă. Dar și astăzi când Toma Alimoș întâlnește pe călugărul Isaia, prin o uimitoare asemănare, ei astăzi ca acum douăzeci și cinci de ani, au inimile lor stăpânite de o nemărginită și pătimașă iubire pentru aceeași ființă, frumoasă, sfântă și, de astă dată, pe veci neperitoare.

Toma se uita mirat, nepricepând înțelesul cuvintelor călugărului.

Acesta urmă:

— Iubirea nemărginită și pătimașă care ne stăpânește astăzi pe amândoi este iubirea pentru neamul din care am ieșit. Știu, că în sânul tău arde pentru dânsul aceeași flacără mare și puternică, care arde și în pieptul meu. Știu că dorul de a-l trezi din amorțire, de a-l desrobii, de a-l pune pe cale să urmeze menirea măreață, la care este chemat prin nașterea sa strălucită, domnește stăpână pe tine ca și pe mine. Dar, dacă iubirea hrănită altă dată în inimile noastre ne-a despărțit pentru un sfert de veac și o adus jale și durere în viața noastră, cea de astăzi ne leagă, ne unește,

Congresul comercianților români.

În urma discuțiilor purtate prin ziarele noastre asupra organizării comercianților noștri, — aceștia au convocat la Sibiu un congres, care s'a ținut în 14 Octombrie st. n. a. c.

Foaia noastră s'a ocupat în diferite rânduri cu aceasta afacere importantă pentru neamul nostru, de aceea asupra însemnătății organizării nu ne mai extindem de nedată, ci vom căuta a raporta numai asupra celor petrecute în adunarea sus numită.

La invitarea lansată de Comisia de organizare a comercianților au răspuns la 60 de comercianți români de prin diferite sate și centre românești. Aceștia s'au grăbit a lua parte la adunare în persoană. Iar peste 100 de comercianți s'au declarat de acord cu planul de organizare publicat din partea Comisiei.

Adunarea s'a deschis Luni în 14 Octombrie n. 1912, la oarele 11 și jumătate, în sala Muzeului Asociației, prin inițiatorul acestei mișcări, dl Aurel Popescu, comerciant în Sibiu.

Afară de comercianți am observat încă o seamă de bărbați fruntași de-ai noștri, cari, în urma interesului ce-l poartă pentru toate mișcările neamului nostru, au ținut cu cale să iee parte și la aceasta adunare. Intre aceștia erau domnii: Demetriu Comșa, prof., N. Petra-Petrescu, dir. de bancă, Victor Tordășianu, Const. Popp, V. C. Osvadă, profesorul Precup (Blaj), Dr. Lengeru (Brașov) ca reprezentant al Societății comercianților levantini din Brașov, G. Jianu (Oravița), ca reprezentant plenipotențiat al comercianților români din Oravița și jur etc. etc. Mai erau reprezentanții ziarelor: „Gazeta Transilvaniei“, „Drapelul“, „Rev. Economică“, „Foaia Poporului“, „Progresul“, „Olteanul“, iar din România „Adevărul“ și „Universul“.

Dl Popescu, ca președinte al Comisiei alese anul trecut la Blaj, prin cuvinte potrivite salută pe cei prezenți, dintre cari unii au venit din mari depărtări. Apoi din nou scoate la iveală importanța organizării comercianților, pentru care scop e convocată aceasta adunare, pe care o declară de deschisă.

După aceea se trece la constituirea biroului. Dl Tordășianu face propunerea,

ca de președinte să fie ales tot dl Aurel Popescu, iar de secretar dl Ioan Banciu, (care și până acum a purtat agendele de secretar), ceea ce se primește.

Punctul al treilea este citirea raportului comisiei de organizare. Se face propunere din partea dlui Tordășianu ca acest raport, care s'a publicat în toate ziarele noastre de frunte, să se consedere de citit, și să se iee ca bază la debaterile congresului. Propunerea se primește.

Urmează apoi conferența dlui Victor Onițiu, despre: Desvoltarea comerțului din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre. Dl Onițiu vorbește cu însuflețire mai bine de o oară, arătând marea însemnătate a comerțului la toate popoarele, atât în vechime, cât și în zilele noastre. Vorbitorul e ascultat cu deosebită atenție din partea celor de față, iar la urmă dl profesor Comșa propune, ca conferența dlui Onițiu să se tipărească într'o broșură. Dl Tordășianu e de părere, că aceasta conferență ar fi bine să fie primită și tipărită în Biblioteca populară a Asociației. Propunerea din urmă se primește cu aclamațiune.

Interesul, cu care a fost ascultat dl Onițiu și discuția, ce s'a încins în jurul conferenței D-sale, ne-a dovedit, că publicul român într'adevăr simte lipsa scrierilor despre comerț și industrie. Dar să sperăm, că și aici suntem pe calea unui început bun.

În legătură cu conferența dlui Onițiu mai vorbesc domnii V. Tordășianu și reprezentantul Oravițenilor G. Jianu, apoi G. Dobrin, care ne dă prețioase amănunte din părțile Făgărașului.

Punctul al cincilea a fost conferența dlui Nicolae Bratu, despre: Însemnătatea organizării comercianților la noi. Fiind timpul înaintat (era la 1 cias), vorbitorul se mărginește a face numai un resumat al celorce doria să spună, iar la urmă prezintă următoarele propuneri:

1. Congresul hotărăște, ca să se facă pașii de lipsă pentru înființarea unei Reuniuni a tuturor comercianților români din țara noastră. Sediul Reuniunii să fie Sibiu. Pregătirile necesare să se încredințeze unei comisii de 9 membri.

2. În legătură cu înființarea Reuniunii comercianților români, adunarea se declară în principiu pentru înființarea unui birou special al Reuniunii, care va avea

să stea la dispoziția membrilor, mijlocind comande de mărfuri mai ieftine, precum și dela cele mai renumite firme, să dea membrilor tot felul de informații în cazuri de procese comerciale, de dare sau altele de felul acesta.

3. Adunarea se declară în principiu și pentru înființarea unei Centrale, care însăși să aprovizioneze la vreme direct pe comercianții români cu mărfuri. Dar fiind chestia aceasta împreună cu mari greutate, deocamdată rămânem pe lângă alcătuirea biroului special pentru mijlocirea de comande etc. Acest birou va avea de altcun chemarea să pregătească terenul pentru înființarea Centralei, a cărei fel de activitate — așa cum e schițată în raportul comisiei de organizare — o aflăm de potrivă împrejurărilor noastre.

4. Comisia aleasă se împuternicește a se pune în legătură directă și cu reuniunile române de meseriași existente, cu scop de a căuta și preciza legăturile, ce nu mai încap îndoeală, că trebuie să existe între aceste două feluri de organizații, a căror interese sunt în multe privințe aceleași.

La propunerea dlui Tordășianu se alege o comisie de cinci membri, în persoanele dlor G. Jianu, N. Bratu, N. Grecu, I. Cutean și N. Săbău, care în ședința de după amiază să raporteze asupra propunerilor făcute.

Cu acestea s'a închis prima ședință a congresului la ciasurile 1 și jumătate, rămânând ca a doua ședință să se continue la 3 oare.

După masă, — pe care mulți participanți la adunare au luat-o în restaurantul Brote, — ne-am întrunit din nou în altă sală a Muzeului, deoarece în sala cea mare la 3 oare d. a. s'a continuat ședința a treia a adunării generale a Asociației. Sunt de față încă mulți comercianți, afară de ceice cu trenurile de după amiază, siliți de afaceri, au trebuit să plece, iar alți câțiva participanți la adunarea primă, acum voesc să asiste și la ședința adunării Asociației, în care se discută importanta chestiune cu tovarășiiile sătești.

În sala de lectură comercianții noștri încă înainte de ciasurile 3 încep a discuta diferite afaceri comerciale, se fac cunoștințe mai deaproape, își dau unul altuia părerea asupra la o seamă de lucruri, ce privesc comerțul și meseriile la Români etc. etc.

ne silește să mergem mână în mână și inimă în inimă spre scopul râvnit. Iar Dumnezeu Atot Puternic să binecuvinteze întâlnirea noastră de astăzi, să facă ca roadele acestei întâlniri să fie izbânda și mântuirea obștească.

Și zicând aceste cuvinte, Isaia întinse mâna lui Toma.

— Amin, răspuse voinicul strângând acea mână.

În această clipală se auzi în apropiere strigătul huhurezului, iar Alimoș întorcându-se spre partea de unde pornea acel strigăt, zise:

— Să nu fie acest strigăt un semn rău.

— Nu, răspuse călugărul zâmbind, el poate să fie un semn rău numai când este dat de ființele cu pene al căror graiu îl alcătuește. De astădată el este numai un semn, prin care niște tovarăși ai noștri ne înștiințează că se află în apropiere.

La auzul cuvântului: tovarăși, Alimoș, fără voință, făcî o mișcare pentru a căuta mânerul paloșului. Călugărul, însă urmă,

făcându-se că nu a văzut această mișcare:

— Cred că vei slobozi pe cei doi oameni pe care-i duceți legați cu voi căci...

— Nu numai că-i voi slobozi, răspuse Alimoș, dar voi face ca vama pusă de Păunașul Codrilor să fie plătită întreit. Nu eu voi fi pricina micșorării renumelui său atât de folositor pricinii noastre. Negustorii care mă însoțesc sunt nepoții unui vechiu prieten și tovarăș de războaie, negustor genovez așezat de ani în Cetatea Albă. M'am legat cătră dânsul că mărfurile aduse de el dela Liov (Galiția) și Gdansk să ajungă la Dunăre fără a plăti nici o vamă Păunașului Codrilor și fără ca să fie silit să ceară, în acest scop, un steag de slujitori dela Sas, ceiace l'ar fi ținut, poate, și mai scump. Alegându-mi zece oameni din satele mele, vechi oșteni încărungiți în războaie, i-am dus la granița leșească și când au sosit carele i-am pus să le măe în locul argaților tocniți. Mă voi ține de cuvânt cătră vechiul meu prieten, căci vama va fi plătită din punga mea și renu-

mele Păunașului Codrilor, în loc de a se știrbi, va crește când se va ști că până și Toma Alimoș o fost silit să i se supue.

Părintele Isaia vroi să se școale spre a se îndreptă spre foc, dar Toma îl rețină:

— Spune-mi, zise el, bănuiește el oare ceva despre nașterea lui?

— Nimica, răspuse călugărul. Crede că este un fârtat, nepot mie.

— În curând va vedeă că are un tată gata să-l recunoască și să-l înstărească, răspuse Toma.

— Deocamdată însă nici un cuvânt, zise călugărul hotărît. Ne vom sfătuî împreună și vom chibzuî chipul în care i se va face această destăinuire. Iți voi arăta temeiurile care le am pentru a cere această amânare. Dar acuma să mergem.

(Va urmă),

Alții, curioși în ce formă se va rezolva chestia tovarășilor din partea adunării Asociației, sunt la ședința acesteia.

Astfel fiind, ședința oficioară se deschide numai mai târziu, când dl Nic. Grecu, negustor și fabricant de piele, ca raportor al Comisiei de cinci, face cunoscut, că comisia aleasă aprobă întru toate propunerile prezentate, cu adausul, ca adunările înființându-se să fie ambulante, adică să se țină totdeauna într'alt loc.

Se alege apoi comisia de 10 membri, care va avea să lucreze amănunțele de lipsă, căutând și modalitățile potrivite pentru aprobarea statutelor, iar la urmă să se

convoace la Sibiu o adunare generală constituantă, care să hotărască și începerea activității reuniunii. Membrii acestei comisii sunt domnii: Aurel Popescu, Teodor Popescu, Victor Onițiu, Victor Tordășianu, Const. Popp, Nic. Bratu, Ioan Banciu, Nic. Grecu, Aurel Cinteș.

Cu acestea, fiind debătut întreg programul congresului, dl președinte Popescu, mulțumește celor de față pentru participare, declarând de închis primul congres al comercianților români din Ungaria, care, ce e drept, s'a ținut în margini modeste, dar nimenea nu trebuie să uite, că e vorba de lucruri începătoare, puse la cale de oa-

meni de afaceri, cari tare cu greu se pornesc la drum, ci mai bine trimit aderențe în scris sau chiar și o taxă oarecare de membru.

Asta însă n'are să ne îndoiască în convingerea noastră, că deși suntem la început, totuși ne aflăm pe căi bune. E de lipsă numai puțină agitație pentru aceasta cauză în sinul tuturor comercianților, iar atunci în cel mai scurt timp organizația plănuită va fi de mare folos pentru fiecare comerciant român, precum și pentru neamul nostru întreg.

Bande înarmate în Serbia.

Aproape întreg poporul din Serbia a prins arma în mână. Tineri și bătrâni s'au înarmat și organizat ca niște bande, plecând să-și apere patria, după cum arată chipul de mai jos.

(Cetește și cele scrise la pagina 3 și 10).

Poezii populare.

Culese de *Maria Maier* din *Cara*.

Foaie verde trei masline
Mai demult era prostime,
Dar duceam cu mult mai bine, —
Nu cerca mătasa nime.

Spune-ți bătrâni de pe-acasă
Mai demult fosta mătasă?
Iar de-a fost — mai puținea,
Nu o lume așa rea.

Dar în vremea cea de-acum,
Vezi fete mergând pe drum,
Ori găzdacă, ori săracă,
Tot cu mătasă să'mbracă.

Rele zile-am ajuns Doamne,
Că fetele toate-s doamne,
Cu mătăsuri și barșoane,
Și stau să moară de foame.

Cât e fata de urită,
Pân' la mână-i mătăsită,
Cu mătasă și păuni,
Iar grâu-i cu trei zloți buni.

Cu cercei și cu barșoane,
Cucuruzu-i cinci coroane,
Ba și cupa de fasole
Încă e cu trei pițule.

Apoi trăește copile,
De mai ai în lume zile.
Nu știi ce-a mai fi de noi,
Am ajuns vremea de-apoi.

Din America.

Foaie verde alămăie
Eu sunt Suciul Vasilie,
Bătut de vânturi și ploii
În America la oi,
Patru ani și jumătate
Am umblat cu pușca'n spate.

A dracului ciobănie
Că-i mai rău ca'n cătănie.

Aștept vara ca să treacă,
Să vie toamna săracă,
Să mai strâng ceva parale
Să mă duc în satul Vale.
Bună-i apa 'n țara mea,
Dar mulți n'au după ce-o bea,
Bun'o fost și'n satul meu,
Und' n'am avut nice eu,
Și-am fost silit ca să plec,
Oceanul mare să-l trec,
Și-am venit la ciobănie,
Să umblu tot prin pustie,
Unde sunt șerpia cei răi
În coadă cu clopoței
Mă mână dor și uritul
C'am uitat ce e iubitul.

Vasilie Suciul în Montana.

Muntenegrii la pândă.

Soldați muntenegrii la pândă, ca să atace pe Turci, dacă ar mai încercă să treacă granița.
(Vezi cele scrise și la pagina 3 și 10).

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 24 Octombrie n.

Teatru român în Sibiu.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ a procurat publicului nostru sibian câteva momente foarte plăcute, prin reprezentarea teatrală, care a avut loc Marți în 22 Octombrie n. c. în teatrul orașenesc din loc.

În fața unui public ales, atât inteligent, cât și meseriași și țărâtime, s'au reprezentat piesele: „*Pentru ochii lumii*“, comedie în 2 acte, de Labiche, localizată de Gill și „*Vlăduțul mamei*“, comedie într'un act de Ioan Lupeanu.

Piesa cea dintâiu a fost o alegere foarte nimerită, având în vedere, că la noi, Români, e peste tot cam greu a găsi o piesă potrivită din toate punctele de vedere. Sâmburele acestei piese este combaterea răului obicei de a face o seamă de lucruri numai așa „pentru ochii lumii“, adică de a pune la cale câte născociri toate. În cazul de față se fac astfel de ticluiri false despre zestrea și starea familiei cu prilejul unei căsătorii. Atât familia miresei cât și a mirelui vreau cu orice preț să facă pe marele boier, deși nici unul n'ar avea lipsă de așa ceva. Între astfel de împrejurări ajung de unul păcălește și mințește mai tare decât celalalt, pentruca la urmă un unchiu (om mai simplu) al mirelui să le spună la toți buchile, muștrându-i fiindcă sunt atât de nechibzuiți în faptele lor. Piesa are deci un subiect moralizator pentru mulți oameni din zilele noastre.

Diletanții nostri și-au predat rolurile cu destul de bună iscusință. Dl. I. Marcoviciu a jucat cu pricepere pe medicul Melinescu, iar dl. D. Axente a fost neîntrecut în rolul cofetarului Razianu. De asemenea și-au predat foarte bine rolurile lor dna A. Axente (Constanța), apoi dna M. Duca (Zoița) și d-șoara E. Roman (Emelina). Mulțumitor s'au achitat de rolurile avute și domnii I. Jinga (Cornel), G. Secașiu (Stefan Călin), G. Lazar (tapesierul), H. Dopp (bucătarul), d-șoarele E. Veștemean (Berta) și E. Dănilă (Sofia).

A doua piesă, „*Vlăduțul mamei*“, e cunoscută publicului nostru, fiindcă a fost reprezentată în mai multe rânduri până acum. Cu toate acestea, publicul a fost cu plăcere delectat prin predarea hazlie a rolurilor, îndeosebi dl. Axente (Vlăduț) a încântat pe mulți, cari l'au văzut, iar d-nele A. Axente (Smarandita) și M. Duca (Savasta) încă s'au achitat bine de rolurile lor. Pe Eftimie Sbârciog l'a predat dl. I. Imbăruș, iar pe Costică Șoimescu dl. A. Morariu.

Principele Carol al României a împlinit la 4 Octombrie vârsta de 19 ani. Cu prilejul acesta a fost înaintat locotenent (oberlaintnant). Drept amintire, principele a dăruit 1400 lei fetei Elena Grăpeanu, care s'a născut în același an, aceeași zi și oră cu principele. Cea dăruită e fida unui muncitor din București.

† Dr. Augustin Luran, vicar episcopesc în Oradea, a murit la 3 Oct. v. A scris mult în chestiuni bisericești, dar niciodată nu din punct de vedere național românesc.

Un Român premiat în Seghedin. Seghedinul e cunoscut la noi Români numai pentru temnița, în care gem totdeauna câțiva de-ai noștri, pentrucă luptă împotriva fărădelegilor săvârșite de guvernele din Pesta. De data aceasta putem vesti din Seghedin și altceva. Luna trecută a fost acolo o expoziție de vinuri. Românul nostru Petru Benea încă a expus, și cu toatecă erau acolo vinuri și din pivnițe grofești, comitetul expoziției a trebuit să recunoască bunătatea vinurilor românești dându-i medalia de argint.

— **Pentru recrutările din anul viitor.** Feciorii, la cari le vine rândul să meargă la recrutare (asentare) în anul viitor, trebuie să se înștiințeze în luna Noemvrie din anul acesta la primărie. Înștiințarea se poate face și în scris. Tot până la sfârșitul lui Noemvrie (după călindarul nou) trebuie să se înștiințeze și aceia, cari vreau să fie recrutați în alt cerc de recrutare. Aceasta o pot cere aceia, cari nu locuiesc în cercul lor de recrutare (în care s'au născut), ceice sunt cu slujba în altă parte sau sunt duși pentru a căuta de lucru și șed statornic într'un cerc străin, apoi ceice se găsesc la școale publice (gimnazii, seminare ș. a.). Ceice trăesc afară de monarhia austro-ungară, pot cere dela Oficiul pretorial să fie recrutați în cercul cel mai apropiat de granița țării, unde petrec.

Monete false de câte 2 coroane. Poliția din Sibiu înștiințează pe oameni, că în oraș s'au aflat monete false de câte două coroane de cele bătute acum de curând. Falsificatele se pot cunoaște ușor, căci nu sună ca argintul, sunt surii, la pipăit se par unse și au dunga lucrată rău și fără inscripție (litere) pe ea.

— **Un jubileu.** La 4 Octombrie n. s'au împlinit 40 de ani de când a intrat în gara Sibiului cel dintâiu tren, care venia dela Copșa mică. Atunci circula zilnic un tren de persoane și unul mixt (de persoane și de mărfuri) dela Copșa la Sibiu și d'aici la Copșa. Azi intră și ies zilnic până la 60 de trenuri.

Români în armata bulgară. Dela Vidin de-alungul Dunării în jos sunt o mulțime de sate românești în Bulgaria. Săptămâna trecută au plecat din Șistoff pe câmpul de războiu două regimente compuse mai numai din Români. La plecare au fost serbătoriți cu multă căldură de toți orașenii, iar un colonel a declarat, că emândru să comande Români, frați viteji ai vitejilor dela anul 1877 (Plevna) și dela 1885 (războiul Bulgarilor contra Sârbilor).

De altminteri în armata sârbească sunt și mai multe regimente de Români, căci Serbia dela meazănoapte-răsărit e locuită de peste trei sute de mii de Români.

Înc'o palmă! În orașul Cambridge (Anglia) s'a ținut nu de mult un congres al matematicilor (celorce se ocupă cu știința socotelilor) din toate țările. Matematicii din Ungaria, cari încă au luat parte, au propus ca viitorul congres să se țină în Budapesta. Atunci s'a sculat matematicianul englez I. Hoggson, secretarul societății matematice, și a făcut o propagandă strânică împotriva propunerii ungurești, fiind ajutat de mai mulți matematicieni englezi și americani. Aceștia spuneau, că oameni învățați n'au ce căuta în Ungaria, până când naționalitățile nemaghiare sunt așa de asuprite.

Se'nțelege, că foile jidano-maghiare varsă iară foc și cătran, înjurând mai ales pe *Scotus Viator*, care cu cărțile lui a deschis ochii lumii cu privire la ticăloșiile din Ungaria.

— **O înșelătoare din Ardeal condamnată în România.** Mai astăprimăvară am fost dat știrea, că în Moldova a fost prinsă o fostă bucătăreasă din Ardeal, care își zicea „contesa Terek“ și înșelă pe toată lumea. Ea înșelase pe mulți și la noi. Tribunalul din Peatra N. (România) a condamnat-o pentru tot felul de înșelătorii la 2 ani temniță și o mie de lei amendă. Cu ea împreună au mai fost condamnați încă doi nenorociți, pe cari i-a prostit să o ajute la fărădelegile ei.

La ședința literară a 10-a (a 4-a festivă) a Reuniunii meseriașilor sibieni, ce să va țineă Joi în 31 Octombrie n. 1912, la ora 8 seara în localitățile ei din Strada Bruckenthal 17, va prelege dl profesor seminarial *Ascaniu Crișanu*.

Atentatul contra lui Roosevelt. Un slab de creeri cetind mereu scrieri socialiste-anarhiste a înebunit cu totul. În nebunia lui i-s'a năzărit, că Dumnezeu îi poruncește să omoare pe Roosevelt, fostul președinte al Statelor-Unite din America, pentrucă el ar fi omorât pe — Mac Kinley, un alt fost președinte! A tras deci un glonte de revolver, rănind mai ușor pe Roosevelt, care se pregătiă să meargă la o adunare. Oamenii l-au bătut pe nenorocitul nebun de l-au făcut numai sânge. Roosevelt s'a dus la adunare, unde și-a ținut vorbirea cu toată rana căpătată.

Tâlhăria dela Sărata. Am fost dat și noi știrea despre tâlhăria săvârșită contra crâjmarului jidan din Sărata (comit. Făgărașului). La început se credeă, că isprava a făcut-o banda lui Morărescu, dar acum s'a dovedit tâlharii adevărați. Slujnica Jidanului a mărturisit, că ea a otrăvit câinii și că tâlharii sunt niște oameni din Scoreiu. Tot cam atunci a fost adus la medicul Dr. Fodor un țaran rănit de două gloanțe. Felul ranelor i-a dat de bănuț și medicul a trimis după jandarmi. Sergentul major a început să-l descoase pe rănit, care a mărturisit, că el, împreună cu alți câțiva din Scoreiu, au jefuit pe Jidanul. Tovarășii lui l-au bănuț, că a ascuns o parte din banii furați, de aceea s'a iscat vrajbă între ei și cu prilejul acesta a fost împușcat. El a descoperit pe tovarăși, cari sunt acum arestați.

Urmările războiului. O învățătoare maghiară, Erdeli Aranca, din Viena s'a otrăvit, fiindcă drăguțul ei, un student bulgar, a plecat în războiu.

Părul și starea noastră sufletească. Mulți nu vor fi băgat de samă, că părul nostru se schimbă dupăcum e și starea noastră sufletească. Când suntem sănătoși, mulțumiți și veseli, părul e strălucitor și stă la pieptenat cum vrem. Când suntem bolnavi sau avem supărări mari, părul își perde din strălucire și nu vrea să stea cum îl așezăm. Chiar și culoarea i-se schimbă uneori. Oamenii cu părul sur sunt în zile pline de năcazuri mai suri ca în cele bune. De altminteri sunt cunoscute multe cazuri, când un om se încăruntă într'o singură noapte. La unii oameni se sburlesc perii în timp de furtună cu trăsnete, la alții li se ridică perii de frică.

Liberare din armată înainte de vreme. O gazetă din Pesta scrie, că soldații, cari au servit doi ani, pot cere să fie concediați (lăsați acasă). Ei pot însă fi chemați oricând înapoi.

Zece copii arși. În Bernard (Canada-America-de-Nord) s'a aprins seara o casă, în care erau închisi zece copii. Părinții lor se duseseră la un bal. Cu toate că atât pompierii, cât și părinții au fost numai decît la fața locului, copiii n'au putut fi scăpați și au ars scrum.

Rănit de o vacă. Băiatul Ilie Bogdan din Deta (Bănat) a fost atacat de o vacă și împuns rău. El e acum în spitalul din Timișoara.

Goană de urși și moarte de om. Pe hotarul comunei Var din comit. Caraș-Severinului se înmulțiseră urșii, cari făceau păgubi mari. La cererea locuitorilor s'a făcut de curând o goană de urși. Unul dintre pușcași, luându-se după un urs rănit, a căzut și pușca s'a descărcat. Glonțul a nimerit pe gonaciul Achim Lazăr, care a rămas mort. Pe un alt gonaciul l'a sgarat un urs, care eră rănit de moarte.

Un băiat viteaz La consulatul sârbesc din Pesta s'a prezentat, între alți mulți feciori mari, și un băiat sârb de 14 ani, cerând să fie trimis și el în războiu. Conzulul i-a spus, că e prea mic încă. Dar băiatul i-a răspuns: „Sunt mic, dar voi-nic!“ Conzulul i-a dăruit niște bani și l-a trimis acasă spunându-i să mai aștepte.

Muntenegro. Cel dintău stat balcanic, care a început războiul contra Turciei, e *Muntenegro*, așezat în partea de mează a Herțegovinei, sus în munți. O fâșie mică din el ajunge până la Marea-Adriatică, mărginindu-se ei cu Dalmația. Suprafața lui e de vre-o 9000 kilometri pătrați, așa dară mai puțin decît comitatele Sibiiu și Hunedoara împreună. Locuitorii, Sârbi gror., sunt în număr de 250 mii, cu mult mai puțini decît în cele două comitate numite împreună. Căi ferate au 18 km. cam cât e din Viștea-de-jos până la Făgăraș. Bugetul e de aproape trei milioane lei la venituri, o sumă, cu care Bucureștii de pildă abia s'ar ajunge pe două luni. Cu toate acestea, Muntenegro tot a fost cel mai îndrăzneț. Nu-i vorba, cam samănă a îndrăzneală de țanțar față de armăsar.

Beția mirelui. La ofițerul stării civile (matriculant) din Seghedin s'a prezentat înainte cu câteva săptămâni o păreche tină de țărani, ca să încheie căsătoria. Ofițerul voia să se apuce de lucru, când vede, că mirele abia sta pe picioare de beat. Le spuse atunci, că nu le poate face actele până când nu se va desbătă mirele. După o săptămână părechea veni iarăși, dar mirele eră acum și mai beat. Nici acum nu i-a căsătorit. Zilele trecute veni a treia oară. Mirele, beat tun, nu putea nici vorbi. Biata mireasă începî să plângă și cu lacrimi în ochi îl rugă pe ofițer să-i căsătorească, pentru că mirele numai atunci se învoeste să vină să se căsătorească, când e — beat. Se'nțelege, că matriculantul nu i-a putut împlini dorința nici de data aceasta.

Restaurantul L. Brote, Sibiiu Promenada Bretter, primește abonamente la amezi cu 26 cor. lunar. Seara după listă cu cartică de cupoane. 20% scăzământ.

ECONOMIE

Culesul poamelor.

Poamele, pe cari vrem să le păstrăm peste iarnă, trebuie culese cu multă îngrijire, altminteri cea mai mică sgărietură în coaja mărului sau pereii pricinuește putrezirea poamei sau o face, de nu mai poți cere preț bun pentru ea.

Poamele, pe cari vrem să le păstrăm, le culegem cu mâna și anume una câte una. Prindem de pildă mărul, sucim coada și-l așezăm frumos în coș sau în sac, fără a-l arunca fără grije. Sunt unele soiuri fine, cari se plătesc foarte bine. Culegerea neîngrijită a lor e o pagubă mare și celce nu știe să umble cu ele, mai bune să nu pună astfel de pomi în grădină. Soiurile acestea fine nu suferă nici să golim iute coșuri mai mici în vase mai mari, căci deși după câteva zile se ivesc niște pete pe coaje, cari arată, că s'a început putrezirea. Poamele mai bune nici nu e ertat să le punem în saci, ci numai în coșuri sau în lăzi, cari trebuie căptușite pe dinlăuntru cu o pătură deasă de paie curate. Pe fund încă punem paie, apoi așezăm stivele pentru poame. Nu trebuie uitat, că scuturătura face de se lovesc poamele unele de altele, ceace le strică și celce le cumpără nu le mai poate păstră. Poame foarte gingașe, cum sunt perele pargamute coapte, trebuie puse în postăți printre pături de fân, grijind, ca nici între ele să nu se poată atinge, căci se strică nimai decît. Negustorul cuminte va și *sorta* poamele, adecă le va alege în grupuri deosebite după mărime și frumusețe. În modul acesta va căpăta pentru cele mai frumoase prețuri îndoite.

Pomii încă trebuie cruțați la cules.

Ți-e mai mare jalea când vezi unele grădini de pomi după cules: ți se pare, că au fost bătute de grindină (peatră), așa de multe frunze și crenguțe zac pe pământ. Lucrând astfel, rupem deodată cu fructele și mlădițele fructifere, adecă cele din cari au să crească în primăvara viitoare florile. Nu e deci mirare, dacă în anul al doilea avem fructe mai puține, ba una din cauzele principale, de unii pomi rodesc tot numai în anul al doilea e tocmai ruperea acestor mlădițe. Mai ales soiurile mai bune de pere au pe crengile acestea niște umflături, din cari se desvoaltă florile. Dacă le rupem, în primăvara următoare pomul nu mai poate prăsi lemnul fructifer.

Poamele cu sâmburi tari trebuie culese, când încep sâmburii să capete o culoare brună (castanie).

În cămară sau în pivniță așezăm poamele pe pătule, unde se păstrează mai bine. Se pot pune și jos pe o pătură de paie de săcară, așezând merele cu vârful în sus și grijind să nu se atingă unele de altele. La nici un caz să nu le punem unele peste altele.

Locul, unde vrem să le păstrăm, trebuie curățit mai întâu, păreții spoiti cu var, în care am pus și puțin săpun verde. La vre-o opt zile după ce am așezat poamele, trebuie să afumăm camera sau pivnița cu pucioasă. Mai întâu astupăm bine uși și ferești, apoi luăm o oală de fer, o așezăm pe o placă tot de fer sau pe o lespede de peatră, așezăm în oală cărbuni aprinși

și pe ei bucăți de pucioasă. Apoi părăsim locul și închidem ușa. Gazurile (aburii) de pucioasă omoară bureții, cari se formează pe poame, dar omoară și vermi din poame și toate gângăniile din pivniță. A doua zi deschidem ușa și alergăm fără să răsufăm de deschidem și fereastra. În câteva ciasuri, gazurile au eșit și putem intra fără teamă la poame. Dacă afumăm în felul acesta tot cam la două săptămâni, poamele rămân mai toate curate și sănătoase, căci gazurile de pucioasă prăpădesc totul. Numai putrezirea din lăuntru înafară (nu dela coaje spre mijloc) nu o pot împedeca, de aceea trebuie să ne uităm în fiecare săptămână la poame alegând și îndepărtând pe cele care fi pricinuit să putrezască.

În felul acesta lucrează țaranii, despre cari cetim, că-și vând poamele cu prețuri mari în străinătate.

Știri economice.

Intrunire agricolă. Ne luăm voie a invita pe toți binevoitorii poporului nostru muncitor la *Intrunirea agricolă*, pe care o vom ținea Duminecă la 3 Noemvrie n. în comuna *Vurpăr* (cercul Nocrich). La intrunire să va vorbi despre cultura pomilor și despre însemnătatea Insoțirilor de tot soiul și îndeosebi despre foloasele Insoțirilor sătești sistem „Raiffeisen“. Sibiiu, 23 Octomvrie 1912. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“. *Pant. Lucașu*, prezident, *Vic. Tordășianu*, secretar.

Pentru vânzarea hemeiului dă un agricultor sas următoarele sfaturi bune: Nimeni să nu se învoească să vândă cu chintalul (maja de 100 kg., ci numai cu cel de 50 kg., pentrucă prețurile se hotărăsc totdeauna pe 50 kg. Vânzarea să se facă totdeauna în fața alor doi martori și vânzătorul să ceară o arvună de a treia parte, mai bine jumătate din prețul vânzării. Să se facă apoi contract cum se cade, care să fie iscălit și de martori. Vânzătorul să ceară dela firma, care cumpără, o scrisoare, în care să spună, că se învoește cu cumpărarea. Numai dacă va lucra vânzătorul în modul acesta, va fi încâtva sigur, că nu-l înșeală samsarii, cari cumpără hemeiu.

Alegerea altoilor. E îmbucurător, când vedem, că și grădinile țaranilor noștri se umplu tot mai mult de pomi roditori *buni* (nu de cei aproape pădureți încă). În dorința de-a avea soiuri cât mai bune, cari să producă poame de preț bun, mulți se iau după înștiințări dela grădinari îndepărtați de locul nostru și comandă dela ei. Nu-i vorba, altoii comandați sunt de regulă foarte buni ca soiuri și frumoși. Dar s'a uitat un lucru: ei sunt prășiți în pământ gras, une-ori într'o climă mai dulce. Plantați în pământ mai slab, într'o climă mai aspră, nu le merge bine. De aceea să comandăm pomi tot din apropiere, unde ne putem vedeă înșine, în ce pământ au crescut, ce poziție au avut față de soare. Încă ceva. Celce vrea să facă negoț mai mare cu poamele să nu aibă prea multe soiuri. Un soiuri două e de-ajuns. Dar să fie bun.

Toamna începe și plantarea altoilor în locul statornic. În alte numere ale foii am arătat, cum trebuie să se lucreze.

Ultime știri. Războiul în Balcani.

Bulgarii ocupă Mustafapașa. — Turcii atacă porturile bulgare Varna și Burgas. — Sârbii ocupă Sandjacul, Pristina și Novibazar. Luptă mare în jurul Adrianopolei și Kirkilisei. — În curând se vor începe și luptele pe mare, între vasele de războiu turcești și grecești.

De pe câmpul de războiu se trimit zilnic sute de știri și telegrame, unele favorabile Turcilor, iar altele cari laudă victoria trupelor aliate contra armatei turcești.

Cu toate acestea, despre lupte mai mari și mai hotărâtoare nu se spune până acum. Numai atât se știe, că în jurul Adrianopolei e concentrată foarte multă armată, atât bulgară cât și turcă. Aici e foarte ușor cu puțință, ca să se dea o luptă mare, dacă nu chiar hotărâtoare. În știrile de mai la vale dăm unele telegrame despre cele ce se petrec în acele părți ale Adrianopolei. Dar acestea sunt numai primele știri, pe când rezultatul adevărat al acelor lupte se va putea ști numai peste câteva zile. Fapt este însă, că armata bulgară și sârbă deocamdată au cuprins unele orașe.

În cele următoare lăsăm să urmeze unele știri și telegrame mai de căpetenie.

Atena (capitala Greciei). Prim-ministrul Venizelos a cetit în dietă o telegramă, prin care se anunță intrarea armatei grecești pe teritoriul Turciei, iar ministrul de marină a anunțat plecarea flotei, a cărei singură dorință este să se întâlnească cu flota turcească.

Atena. Din ministerul de marină se vestește, că portul turcesc Preveza a fost blocat de escadra grecească din Marea Ionică.

Sofia (capitala Bulgariei). Armata bulgară a ocupat localitatea Mustafapașa. Intrarea trupelor bulgare a avut loc în sunetul muzicilor și între uralele locuitorilor bulgari. Armata turcă din Mustafapașa a fost respinsă spre Adrianopol.

Londra (capitala Angliei). Aci s'a vestit din Salonic, că mai multe poduri din Sandjac au fost aruncate în aer de Turci.

Constantinopol (capitala Turciei). Aci a sosit știrea, că flota turcească a blocat porturile bulgare Varna și Burgas. Vestea aceasta a adus-o vaporul austriac „Brün“, care a fost silit să se oprească în fața portului Varna, neputând să între în port din cauza luptei ce se dădea acolo între câteva corăbii mai mici de războiu turcești și bulgărești. Corăbiile bulgare au fost în urmă gonite de cele turcești. Lupta a ținut dela 6 dimineața până la 11 ore înainte de amiază. Vaporul austriac văzând în cele din urmă, că e peste puțință a intra în port, a luat drumul spre Constanța, unde a sosit seara.

Sofia. Trupele bulgare, cari au ocupat Mustafapașa și amândouă malurile râului Marița, înaintează acum spre Adrianopol, gonind mereu pe dușman. Au făcut și 110 prizonieri turci.

Constantinopol. Gazetele turcești spun, că trupele otomane s'au întărit cu cete de albanezi, cari s'au pus sub conducerea lui Hasanbey și au plecat spre Po-

diva și Căpravana. O luptă crâncenă s'a încins între trupele turcești și soldații sârbi, cari trecuseră granița. Sârbii au fost respinși. Unele trupe turcești au pătruns pe teritor bulgar în două părți și își păstrează pozițiile ocupate. Alte trupe turcești au pătruns în Bulgaria prin Timarch, iar Bulgarii s'a retrag. O mare luptă se așteaptă în apropiere de Filipopoli.

Podgorița. Muntenegrinii, după o luptă mai lungă, au cuprins comuna Plava; 280 de Turci au fost făcuți prizonieri și trimiși la Podgorița. Restul trupelor turcești s'au risipit spre Djacova.

Cetinie (capitala Muntenegrului). Lângă Berana Muntenegrinii au nimicit o ceată de 2000 Turci și au făcut prizonieri pe Asaim-bey. Trupele muntenegrene au ocupat înălțimile dela Belaja și au respins pe Turci.

Atena. Aci au sosit trupele cretane, cari au fost primite cu mare bucurie. — Tot din Atena se vestește, că după patru ore de luptă, armata grecească a gonit pe dușman, apărând orașul Elasona și a ocupat acea localitate.

Viena. Din izvor turcesc s'a lăsat aci vestea, că armata de sub comanda lui Esad-pașa a pătruns în Muntenegru, unde a avut loc o mare luptă în apropierea Podgoriței. Aci Muntenegrinii ar fi fost zdrobiți cu totul, iar printre prizonieri se află și prințul Danilo și toți ofițerii înalți. Pe de altă parte armata turcă dela granița sârbească și-a schimbat frontul pe neașteptate. S'a îndreptat spre Egri Palanca, forțând trecerea graniței, iar în apropiere de Kiustendil a avut loc o mare luptă, în care 15 mii de Bulgari ar fi căzut prizonieri. Lupta a ținut din zorii zilei până la 10 ciasuri. (Știrea cu prinderea celor 15 mii Bulgari la nici un caz nu poate fi adevărată).

Constantinopol. Mai multe vapoare turcești înaintează în apele bulgare, iar bombardarea portului Varna continuă. Două torpiloare bulgare ar fi fost scufundate, orașul încă n'a suferit pagube mari. Guvernul turc a înștiințat pe cel francez, că s'a dat ordin flotei turcești ca să bombardeze porturile bulgare Varna și Burgas, de aceea corăbiile străine cu mărfuri să nu mai umble pe acolo. Flota turcească, care se află de prezent în Marea Neagră, se compune în total din 18 vase de războiu.

Petersburg (capitala Rusiei). O știre sosită de aci spune, că marele duce Petru Nicolaevici a trimis fondului de războiu muntenegrean suma de 50 mii de ruble. (O rublă face 2 cor. 50 bani).

Sofia. În apropierea orașului Kirkilisei se dă o luptă crâncenă. 40,000 de Bulgari au atacat întăriturile orașului. (În acel ținut se zice, că ar fi concentrați la 200 de mii soldați turci, iar Bulgarii vr'o 100 de mii).

Belgrad (capitala Serbiei). Generalul Jivkovic a ocupat orașele Sienice și Novibazar. De asemenea au sosit aici știri despre ocuparea orașului Pristina din partea Sârbilor.

Cetinie. De aci se anunță, că știrea despre prinderea prințului Danilo e mincinoasă.

Constantinopol. Invingerile armatei bulgare asupra Turcilor se par tot mai adevărate. Asta se poate vedea și din ur-

mătoarele știri ce au sosit din Constantinopol. Și anume: Trupele turcești continuă să se retragă din părțile vilaetului Adrianopole, după ce dau foc satelor lăsate în urmă.

În ținutul Elasona luptele între Greci și Turci continuă. Aripa dreaptă turcească s'a retras spre Serfidse.

Vasele de războiu turcești din Marea Neagră și Dardanele au primit ordin să treacă în Marea Egeică, unde în curând se așteaptă o luptă cu vasele de războiu grecești.

Tot din Constantinopol se vestește, că lupta din jurul Adrianopolei și Kirkilisei e foarte sângeroasă. Sunt pierderi foarte mari. Numărul răniților aduși la Constantinopol e atât de mare, încât numai ajung spitalurile, astfel că chiar și universitatea a fost prefăcută în spital.

Atena. Trupele grecești au ocupat Serfidse. Înainte de ce au părăsit orașul, Turcii au masacrat 70 de Greci și un preot. Grecii au ocupat 22 tunuri dela Turci precum și multă munițiune.

Ce face România?

În Franța lumea privește cu mare atenție desfășurarea războiului din Balcani. Francezii sunt informați, că între România și Austro-Ungaria s'ar fi încheiat o învoială secretă, după care România ar fi dator să se amestece în războiu în momentul, când Turcia ar fi suferit o mare înfrângere sau ar fi amenințat Constantinopolul. Se zice, că România este astfel pregătită, încât în 2—3 zile întregă armata ei poate să fie pusă pe picior de războiu.

Călimdarul Poporului pe anul 1913.
e sub tipar și apare în săptămâna viitoare, având un cuprins bogat și interesant: novele, poezii, povești, icoane frumoase, mai multe deslușiri asupra legilor (Advocatul poporal) și alte învățături de folos pentru poporul nostru. Deasemenea cuprinde o seamă de chipuri foarte interesante de pe câmpul de războiu din Balcani și Tripolitania. Prețul e ca și în anul trecut. Cine dorește a căpăta călimdarul îndată ce se va pune în vânzare, acela să scrie de grabă, deoarece comanda se vor trimite pe rând, care după cum au sosit aici.

Dacă se țin în vr'o comună târguri de țară, cari în anii trecuți n'au fost în Călimdarul nostru, rugăm a ne înștiința momentan ziua târgului, pe care o vom însemna îndată.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechi).

22 Octomvrie: Câmpeni, Făget, Marpod, Papolț, Iernuț, Sacul, Sighișoara, Șomortin.

23 Octomvrie: Cojocna, Morisdorf, Teaca.

24 Octomvrie: Boroșneul mare.

25 Octomvrie: Beiuș, Chendu mic, Cubin, Drag, Șomcuta mare.

26 Octomvrie: Dobra, Năsăud, Teiuș.

27 Octomvrie: Bălcaciu, Ciuc-Sân-Mărtin.

În aceste zile se țin în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Bioscopul Appolo își începe reprezentațiile pentru sezonul de iarnă, cu ziua de 26 Octombrie n. în sala dela Gesellschaftshaus.

DI director Toth aduce mulțumită onoratului public, pentru sprijinul dat până acum, rugându-se totodată de acelaș sprijin și pe mai departe. Programul va fi, ca și până acum, tot mai bogat și mai variat.

Caut un candidat cu praxă bună,

care pe lângă limba perfectă maghiară poșede un stil românesc corespunzătoriu. — Postul se poate ocupa momentan. 797 1-3

Dr. Mátyás Lázár,
advocat, Sibiu (Nagyszeben).

Dentist 615 11-53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor

întrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Prețul bucatelor

In SIBIU la 22 Octombrie st. n.:

Grâu	Cor. 17,—	până 18,80	de hectolitru
Săcară	12,60	" 18,60	" "
Orz	14,—	" 15,20	" "
Ovăș	6,80	" 8,80	" "
Cucuruz	16,—	" 17,50	" "
Cartofi	4,50	" 5,40	" "
Fasole	18,—	" 24,—	" "
Făină Nr. 3	35,20	" 35,20	la 100 chilo
" " 4	34,40	" 34,40	" "
" " 5	33,80	" 33,80	" "
Blănină	152,—	" 156,—	" "
Unsore de porc	158,—	" 158,—	" "
Său brut	56,—	" 64,—	" "
Său de lumini	80,—	" 88,—	" "
Său de lumini topit	104,—	" 104,—	" "
Săpun	66,—	" 66,—	" "
Fân	5,20	" 6,—	" "
Leamne defoc neplutite	10,60	" 11,20	la met. cub
" " plutite	9,20	" 9,70	" "
Spirit rafinat	2,23	" 2,26	la litru
Spirit ordinar	2,20	" 2,20	" "
Carne de vită pentru supă Cor.	1,36	până 2,—	la chilo
" " " friptură	1,68	" 2,—	" "
" " vițel	1,—	" 1,80	" "
" " porc	1,20	" 1,60	" "
Ouă 10 bucăți	—,80	" 1,—	" "
Un pătrar de miel	—,—	" —,—	" "
Carne de cal	—,80	" 1,20	" "

In BUDAPESTA in 23 Octombrie st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	10,95	până 11,10	la 50 chilo
" " " 79 " " "	11,10	" 11,23	" "
" " " 80 " " "	11,20	" 11,30	" "
" " " 81 " " "	11,20	" 11,35	" "
Săcară	9,80	" 10,05	" "
Orz	9,40	" 9,65	" "
Ovăș	11,35	" 11,80	" "
Cucuruz	10,35	" 10,45	" "

Vă pudrați? --- Da!

De când se află de vânzare și în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

JESZ,

m'am obicinuit a folosi și eu pudră, pentru că

Pudra de **Jesz** este pudra cu mireasma cea mai plăcută. Pudra de **Jesz** este pudra cea mai fină din lume. Pudra de **Jesz** este pudra cea mai inofensivă. Pudra de **Jesz** împiedecă asudatul feței a mânilor și a subsuorilor. Pudra de **Jesz** face să dispară zgrăbunțele și pietele pistrii de pe față. Pudra de **Jesz** se lipește de pielea feței admirabil. Pudra de **Jesz** dă feței o înfățișare elegantă și plăpândă. Pudra de **Jesz** se uzită și ea pudra de față cea mai fină din lume. Pudra de **Jesz** se capătă în cutii originali americane de câte **3** și **5** Cor. în 6 culori diferite și anume: în culoarea albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid și în culoarea naturală a feței. La comande să se spună anume și lămurit: In ce culoare și de care preț să se trimită pudra comandată.

Fete până și feciori dela țară

cumpără în cantități mari

Creme-Diana

și

Săpun-Diana.

Alifie pentru înfrumusețarea feței și pentru fineța mânilor,

de când aceste să capătă pretutindenea cu prețul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor și a petelor pistrii de pe față.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

Béla Erényi

Apoteca-Diana

în

Budapesta, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor. Se poate comanda pretutindenea în țară.

Loteria de clase

a 31-a reg. ung. priv.

110,000 Lozuri

55,000 câștiguri

Tot al doilea loz câștigă!

Câștiguri principale:

1,000.000

600.000

400.000

200.000

100.000

90.000

80.000

etc. etc.

La clasa I.

796 1-4

Tragerea va fi în 21 și 23 Nov. a. c.

pentru care recomand și trimit lozuri originale, pe lângă prețurile oficioase de

Cor.	1.50	3.—	6.—	12.—
pentru	1/8	1/4	1/2	1/1

Julius Friede & Comp.

Colectură principală, Sibiu, Strada Cisnădiei 1.

Comandele se fac mai simplu prin mandat postal. La dorință se trimit lozuri și pe lângă rambursă. Cereți gratis și franco planul oficios al loteriei și Cheque-uri pentru trimiterea gratis a banilor. Informații se dau cu plăcere.

Provocare.

Rog și îndrumez, pe acei membri meseriași, — cari mi-au subscris plenipotența în procesul pentru desființarea corporațiunii meseriașilor deja în funcțiune, — ca competențele corporațiunii, până la rezolvarea procesului, numai siliți și pe lângă pericol de execuție să le plătească.

Nagyszében, 12 Octombrie 1912.

Dr. Boncz

795 1-2

advocat,
Strada C'snădiei 39.

O casă

foarte bună, la poziție în mijlocul satului, cu cinci odăi, culină, șură, grădină și fântână, e de vânzare. De 40 ani a fost tot cărcimă și boltă.

791 1-2

Doritorii să se adreseze la **Ioan Coman** în **Țapu**, u. p. Micăsasa.

2 băieți

se primesc ca **învățăceli** în lucrătoria mea de cismărie și ghetărie. **Teodor Moldovan, Sibiu**, strada Elisabeta Nr. 85.

789 2-6

Mere de vânzare.

La mai mulți oameni din **Trainei**, lângă **Rășinari**, se află de vânzare vre-o 2—3 vagoane de mere frumoase. Cine dorește a cumpăra poftescă la fata locului.

Isdrailă Tara.

Nr. 1038—912.

790 2-2

Árverési hirdetés.

Szebenvármegye Szászujfalu község tulajdonát képező „Mittelberg“ nevű erdőrezsben a földművelésügyi m. kir. Miniszter ur. Ó Nagyméltóságának 1912 évi 46338 számú magas rendeletével engedélyezett mintegy 389 kat. hold területen levő 30—70 cm. mellmagasságban mért átmérője mintegy 2830 db 2146 m³ haszon és 3102 m³ tűzifának alkalmas **tölgytörzs**, f. évi **november 9-én, délelőtt 9 órakor Szászujfalu község házában** zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 60.800 azaz hatvanezernyolcszáz korona, bánatpénz 6000 hatezer korona, utánaajánlat k figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli ajánlatokhoz a kiirt bánatpénz esatolandó. Az általános árverési és szerződési feltételek Szászujfalu község előljáróságánál, a nagyszabeni járási főszolgabíróknál és a nagyszabeni m. kir. járási erdőgondnoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdőmegtekintési engedély a községi előljáróságánál kapható.

Szászujfalu, 1912 október 14-én.

A községi előljáróság:

Wallmen,
jegyző.

Fenning,
bíró.

MILIOANE

folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmel, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu

lui „Trei brazi“
6100 atestate dela medici și privați,
întărite priu notarul public, garan-
tează succesul sigur.

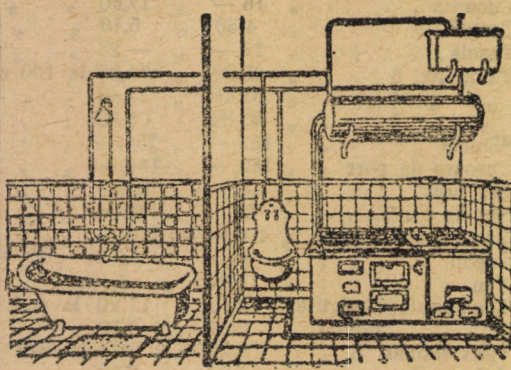
Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.
Se capătă în toate apotecele, drogueriile și
prăvăliile de coloniale mai de frunte.

SE VINDE

mobilă de boltă întrebuințată numai puțin. A se adresa în **Sibiu**, **Rideligasse Nr. 4.** 736 3-9

Institut pentru cursuri de științele comerciale de **Frideric Mester**, proprietarul celei de mai înainte peste granițele Europei cunoscuta **Academie comercială** în **Lipsca**. Prospecte gratis trimite **Diracțiunea.** 766 4-4

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pentru lumină electrică, apeduct, aranjamente pentru băi, canalizări și closete. **Sibiu. Fingerlingsgasse Nr. 3.**

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisțiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete

de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apeducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adevărit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani. 750 3-6

Cea mai perfectă executare de instalațiuni de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și fier. Proiecte și planuri gratuit și prompt.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie

ORENDT G. & FEIRI W.

[odinioară Societatea curelăriei.]

Strada Cîsnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârșobă) permanent în deposit. 62 49-

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie.

Istoria unui boltaș.

M. Perchal, un boltaș de frunte într'una din cele mai mari prăvălii de parfumerii în Paris a fost cuprins de o boală foarte serioasă. „Eu suferiam, spune el, de colică puternică, umflături, și scaun tare. Scaunul meu conținea o materie mucoasă, sânge și ceva materie albă; mistui nu mai puteam, am fost ajuns deci fără nici o putere și slăbiam mereu. În decursul timpului probasem tot felul de mijloace; pentru curățire, pentru sânge, scaldare, postire, dar nimic nu mi-a putut ajuta. Părăsit cu totul și desperat așteptam numai moartea.

M. Perchal,

Dar la sfatul unui prieten am luat **Cărbunele Belloc**. La trei sau patru zile mai târziu mă simțeam mai bine și am putut mistui o friptură de carne de berbec, ceea ce numai eram în stare de luni de zile. După opt zile am avut scaun regulat și mergeam bine spre însănătoșare. Acum puteam mânca cum se cade, iar scaunul cel tare era delăturat, astfel, că în loc ca să mai slăbesc, eu prindeam putere. Intre astfel de împrejurări, în decursul unei luni de zile am fost deplin sănătos. Semnat: **Claudim Perchal**, boltaș în parfumerie. Paris, la 29 Noembrie 1896.

De fapt ajunge întrebuințarea **Cărbunelui Belloc**, în doze de 2—3 linguri de supă după fiecare mâncare, ca astfel în câteva zile să vindece orice dureri de stomac, chiar și dacă sunt mai vechi sau cari prin folosirea unui alt mijloc nu s'au putut delătura.

Cărbunele Belloc produce o simțire plăcută în stomac, dă apetit, întărește mistuirea și delătură orice astupătură a stomacului. Belloc e un mijloc sigur contra îngreunării stomacului după mâncare, contra migrenelor, cari provin în urma mistuirei rele, contra arsurilor și junghiuilor în stomac, precum și contra durerilor de nervi ai stomacului și pântecelor, cel mai simplu mijloc, pentru a lua cărbunele Belloc, care e prefăcut în pulvăr, este, al pune într'un pahar de apă curată sau cu zahăr, apoi se mestecă, iar după aceea se bea dintr'odată sau în mai multe rânduri.

Cărbunele Belloc poate numai ajuta dar nici când strica, în orice măsură s'ar lua. Se capătă în toate apotecele.

S'au făcut încercări, ca să imiteze cărbunele Belloc. Dar aceste încercări au rămas fără rezultat și nu vindecă, fiindcă astfel de imitațiuni nu sunt preparate cum se cade.

Pentru a se împiedeca orice seducere, trebuie avut de grijă ca pe sticlă să fie numele **Belloc** și adresa laboratorului: **Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.**

P. S. Persoane, cari nu se pot obicinui, ca să închiță pravul de cărbune, acelea să le mai bine **Pastile Belloc.**

2—3 pastile după fie care mâncare și totdeauna când se simte dureri de stomac ajung, ca să producă o însănătoșare sigură. Aceste pastile conțin cărbune Belloc curat. Ajunge a le lua în gură, unde puțin mestecate, se descompun, și le putem înghiți îndată.

Se capătă în Sibiu la: **Carol Müller** apotecă „La vulturul negru“, Piața mare Nr. 10, **Aug. Teutsch**, apotecă „La leu“, Piața mare Nr. 17, **Guido Fabritius**, apotecă „La urs“, Piața mică Nr. 29. — În Brașov la: Apoteca „La urs“ **Victor Roth** urm. **Carol Schmiedt**, precum și în toate apotecele de preste tot locul.

Un număr foarte mare

de acții dela banca „Ajutorul“, din Șeica mare sunt de vânzare. Informații se dau la administrația „Foi Poporului“, în Sibiu. 695 3-15

Nu uita

stimate cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foaia Poporului“.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Haine pentru domni și băieți

costume pentru copii, pardesiuri și mărfuri de blănării în cea mai bună calitate și cel mai nou facon recomandată, pe lângă prețuri foarte reduse.

708 7—
Eduard Elias
Sibiu, Piața-mică Nr. 13.

30,000 părechi
păpuci și ghete
se vând cu preț redus

Toate în lume se scumpesc!

pâinea, carnea, chiria casel, — numai păpucii și ghetele escutate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de înălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lăsa păpuci buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiu

Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore înainte de amiază.
COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOSĂ ȘI PANA ACUMA 688 19—

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29,849.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospece, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“.

423 37—

Mare atențiune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiană, Fabrică de mașini agricole,
Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare** dela **prima fabrică**, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și **mașini de treerat** din renumita **fabrică Hofherr** dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trestie, Carton cătrănit pentru învălit, **Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștientios.

581 23—

Veriți-vă stimați agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de escroci.

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 724 80—

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Atențiune!

**50,000 perechi de ghete.
4 perechi de ghete numai cor. 850**

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost încredințat a cheltui o mare cantitate de ghete adănc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecăruia 2 perechi ghete cu șinoare, pentru domni și 2 perechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galosată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 perechile costă numai K 8-50. Trimiterea per rambursă

J. Gelb, export de ghete, Neu-Sander Nr. 412. 737 1-1

Schimbul e admis sau banii retour.

Ludovic Ferencz,

EXPORTOR DE BĂRBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 93-

puteți chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de sezon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Klam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripțiile croitura cea mai nouă.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrufiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca aceste stări ingrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri bine-voitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcasurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năcasuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körut 13), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trupești se bolnavulu să curăță, nervii se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufleteste i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare chiar și casurile cele mai negleșite, ranele sifilitice boalele de țevă, beșică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sfilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și eșire separată. În cece privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din ori-ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se alătura numai marca de răspuns.) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) 730 2-

Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest IV., Muzeum-körut Nr. 13.

La „Croitoria Universală“

I. PETRAȘCU

Strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. Strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția internațională de modă
Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.

Premiat:
Expoziția universală din
Roma 1911
Grand Premio și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română!

728 7-

În America unicul **Depozit de cărți românești** este

Biblioteca Română în New-York

65 St Marks Place.

145 76-

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Canada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituții române care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în România și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente muzicale; fonografe, gramafone, plăci și tuburi cu cântece românești, cernice de tot felul, giuvaericele, mașini de scris, preparațiuni farmaceutice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adăugând marcă pentru răspuns. — „Biblioteca Română“ primește și mijloacele și trimiteră de abonamente pentru „Foaia Poporului“.

Dela „Biblioteca Română“ se poate comanda și „Călimarul Poporului“ pe 1912.

Prima neguțatorie mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“.

Fabrică de licheruri și ferbătorie de rachiuri.

Mare neguțatorie de rachiuri de Drojdii, Trevere și Prune.

Specialități: Țuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri Iamaica direct importate.

Auleo!

La Tuse, răgușală și întrocănare ajută sigur și repede

Trăiască!

Afurisita de tusa mă înecă.

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger mă scăpară iute.

În Sibiu să poate căpăta la apotecele:

Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Karl Pissel, Albert Zink.

În Sebeșul-săsesc la apotecele Stefan Heitz, I. C. Reichard și Walter Uetz.

741 5-26

O franzelărie

se dă în arândă momentan, având o seamă de mușterii buni. A se adresa: **Sibiiu, Grabengasse Nr. 18.** 777 3-3
In Schlangengasse Nr. 15. se află de vânzare **o casă** cu mai multe odăi de locuit

Renume universal

are ciasul de buzunar marca „Sirena”, 14 cor. aur american double, anker-remontor ce merge 36 de oare. Prin cumpărarea întregii produceri din aceste ciasuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de **4 cor. 90 bani** acest cias, care posedă un mecanism prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucăți 9 cor. 60 bani, Mai departe oferez un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare cias se alătură în cînsie un lanț elegant aurit. Nu e nici un risic, Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu rambursă prin 721 4-8

S. Kohane, export de ciasuri
Krakau, Sebastiangasse Nr. 15.

Căştigul cel mai mare eventual un milion marce.	Anunţ de noroc	Căştigurile sunt garantate de stat.
---	-----------------------	-------------------------------------

Invitare de participare la Şansele de câştig

ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câştige sigur **18 milioane 731.000 marce.**

In urma hotărârii guvernului, loteria aceasta s'a îmbunătăţit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel că aproape toate câştigurile s'au urcat cam cu 40% faţă de mai înainte, prin ceea ce aceasta loterie are cele mai bune şanse de câştig. Câştigul cel mai mare în cazul cel mai norocos până acum a fost

600,000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la **Un milion de marce.**

Celelalte câştiguri mai mari pot fi eventual de:

900,000 marce	305,000 marce
890,000 >	303,000 >
880,000 >	302,000 >
870,000 >	301,000 >
860,000 >	300,000 >
850,000 >	200,000 >
840,000 >	100,000 >
830,000 >	90,000 >
820,000 >	80,000 >
810,000 >	70,000 >

precum şi multe câştiguri de câte 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 10.000 marce etc.

In total loteria conţine 100.000 de lozuri, din cari 56.028 de numeri — **adecă mai mult ca jumătate** — în decursul celor 7 trageri trebuie să fie trase.

Preţurile oficioase a lozurilor de clasa priză sunt: 769 4-10

Loz întreg 10 M. (12 K)	Loz de jum. 5 M. (6.-K)	Sfert de loz 2.50 M. (3.-K)
----------------------------	----------------------------	--------------------------------

Planul oficios de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse preţurile lozurilor din clasele diferite precum şi o consemnare a câştigurilor, îl trimit la dorinţă gratis şi franco.

Fiecare participant primeşte lista oficioasă a tragerilor imediat după trageri.

Căştigurile să plătesc prompt sub controla statului. Comande rog acum sau cel târziu până la **15 Noemyrie n.**

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg (Nr. 994)

Tălaşi aici

Comandă la Dl Samuel Heckscher sen., bancher, Hamburg (Nr. 994)

Trimite-mi — { Loz întreg à 10 Marce (12-K)
> de jumătate > 5 > (6.->
> de un sfert > 2.50 > (3.->

Adresa: _____

Preţul aici alăturat cu mandat } Ce nu-i dorit,
Trimiteti cu rambursă } să se ştearga.

Din cauza

desfiinţării prăvăliei mele

vând toate mărfurile în partii mai mari precum şi în detail cu preţuri foarte reduse.

TEODOR POPESCU 7931 1-3

prăvălie de manufactură şi mărfuri curente

Sibiiu, Piaţa mică Nr. 14

Institutul de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, maşini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, şi în cele mai favorabile condiţii, cum şi

Asigurări asupra vieţii

(pentru învăţători confesionali şi preoţi români gr.-or. şi gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morţii, şi cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câştig de 40% garantat şi cu restituire de 3% interese şi asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 K 5.275,798.23
Capitale **asigurate pe viaţă** achitate „ 5.146,556.36

Starea asigurărilor cu { foc K 127.763,744.—
sfârşitul anului 1911 { viaţă „ 10.931,322.—
Fonduri de întemeiere şi de rezervă „ 2,520,492.—

Prospecte în combinaţiile cele mai variate se trimit gratuit, cum şi orice informaţii în birourile Direcţiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 şi la toate agenturile.

Prsoane versate în acuziţii, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiţii favorabile. 767 4—

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

784 7—

Haine pentru domni, dame, băieţi, fete şi copii

bluse, rochii, jupoane, negligés şi costume pentru dame.

**Mare alegere!
Preţuri fără concurenţă!**

Cel mai mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

Beutură escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență. Influențează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți. Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecel. Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 2

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere îndeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comande să primesc la administrația FOAII POPORULUI.

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de primul rang și bine uscate, în orice cantitate, aduse dela fabrica de parchete **Neuschloss Nasicz** în Slavonia, precum și tot felul de **scânduri de brad, trepte, lați și alte lemne pentru clădit** cu cele mai ieftine prețuri recomandă și liferează 498 31—

Glanz, Szánto & Macelariu

magazin de lemn de lucru

Sibiu, strada Rîului(Flussgasse) Nr. 6

TUSA

răgușeala și catarul le vindecă mai bine **Bomboanele Pemete** ale lui Réthy. La cumpărare trebuie avut de grijă și să se ceară anume bomboane Réthy, de oarece sunt multe imitațiuni, cari nu ajută nimic. Prețul: o cutie 60 bani, o cutie mare 1 cor. De vânzare peste tot locul. 755 2—6

Aviz important!

Din cauza vânzării caselor (Roman) în cari se află prăvălia mea, m'am hotărât a desface toate mărfurile din prăvălie pe lângă prețuri foarte reduse.

Între aceste mărfuri grozav de ieftine, sunt foarte multe, cari au sosit numai acum pentru sezonul de iarnă. Și anume: **cărpe de bercă, de plis cu jenile, de mătasă, de păr** cu cinciuri de ibrișin, apoi **postavuri** cu o față, cu două fețe și de șurțe. Mai departe am în prăvălie diferite **cuptușeli, haine gata** pentru domni și copii, **pânzării** de tot felul **flanelle, plapome, umbrele, ciorapi, ștergare, fețe de masă, cartoane, barcheturi, stoffe pentru haine**, precum și alte multe mărfuri mărunte, cari se țin de branșa manufacturii. — De asemenea fac cunoscut că mi-a sosit de curând 792 1—6

10.000 părechi de ghete de vară și de iarnă,

cu prețul dela 1 coroană până la 7 coroane. Aceste încălțăminte le pot da cu prețuri foarte ieftine, fiindcă am cumpărat o evantitate mare de **marfă dela** o fabrică din Boemia.

E în interesul propriu al fiecăruia, ca să profite de această ocazie, cumpărând dela mine mărfurile de sus pe lângă prețuri, cum nu se află nicăieri altundeva.

Săliște, 1912.

Cu toată stima:

Teodor Doboiu

500.000 de pași

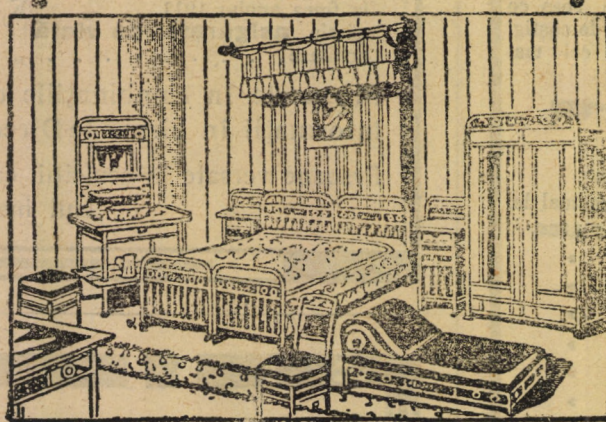
poate umbla cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau provăzute cu numele **George Limpede.**

Gratis reparez

orice încălțăminte socotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare. 580 17—

George Limpede
Sibiu, Piața Brânzei Nr. 9.

Mobile în toate stilurile, cea mai solidă executare moderne

pe lângă garanția recomandă

Emil Petruțiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi.

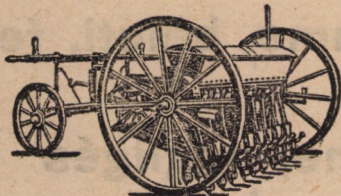
Frații Gömöri

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

Budapesta, IX., Boráros tér Nr. 2.

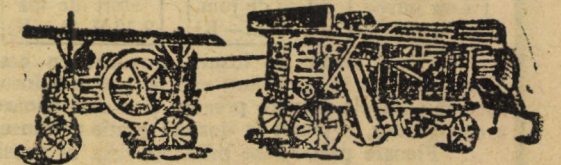
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat **cucuruz**, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

Mașinile de îmblătit cu motor, instalațiile de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRAȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: **tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului** cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunț și mai mare; cum și a se mâna

Garnituri de îmblătit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalații complete pentru țiglarie, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spelele noastre, prin ceace cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.